

Upravništvo: Ljubljana, Kraljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Sela-
burgova ul. 3 — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri pošti št. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha číslo
78.150, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina: vsakega meseca 2 Din.
za 12 mesecev 24 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Kraljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (dnevi 2582).
Celje: Kocanova ul. 9. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

Klici Italije po reviziji

Revizija mirovnih pogojev — temeljna smernica fašistične zunanje politike — Prikrile grožnje Društvu narodov

Rim, 11. aprila. Š. Politična manifestacija velikega fašističnega sveta se tolači v diplomatskih krogih kot pretna Društva narodov in prikrita napoved, da bo Italija stopila iz zavezništva, če se ne odloči z resnim delom urediti vprašanje razorožitve in druge velike aktualne probleme.

Milansko fašistično glasilo »Il Popolo d'Italia« piše, da Italija ne more še nadalje popuščati, dokler obstajajo sedanje težke razmere in dokler bo Društvo narodov dovolilo še nadaljnje polne konference in posvetovalni ter postopali napram najnovejši nevarnosti evropske civilizacije tako neizgledno kakor doslej. V okviru njegove organizacije ni mogoče napredka. Danes so se že očitno pojavila stremjenja, da se odpravijo viri sedanjih razmer, ki tičijo v kvarnih mirovnih pogodbah. Mir in blagostanje v Evropi sta ogrožena sprico teh pogodb, in če ni mogoče najti drugih sredstev, da se prepreči evropski polom, bo treba seči tudi po orožju.

Rim, 11. aprila. r. Glavni fašistični organ »Giornale d'Italia« podpira v uvodniku veliko važnost sklepov velikega fašističnega sveta in poudarja, da je treba smatrati te sklepe za osnovne smernice celokupne italijanske politike. Veliki fašistični svet je ponovno naglasil potrebo splošnega mednarodnega sodelovanja in je s tem obnovil apel, ki ga je svojaesno poslal Mussolini vsem državljanom s sejo italijanskega senata 1. 1928. Fašistična Italija stoji na stališču, da je treba na praktični osnovi rešiti vsa svetovna vprašanja. Predvsem je treba na radikalni način rešiti

vprašanje vojnih dolgov, vprašanje reparacij in vprašanje razorožitve. Revizija celokupne evropske situacije mora biti izhodna točka vseh nadaljnjih prizadevanj mednarodne diplomacije. Mussolini je že davno naglašal potrebo te revizije. Izvesti se mora na legalni osnovi, kakor to predvideva člen 12. pakta Društva narodov. Le na ta način se bo mogoče izogniti temu, da ne bodo dogodi sami prevrgli sedanjega položaja, obenem pa se bodo omilila in odstranila nerazpoložena mnogih narodov, ki zahtevajo spremembo sedanjega položaja in so odločeni doseči ta cilj tudi po drugi poti. Končno je veliki fašistični svet s priznanim fašističnim odkritostjo in odločnostjo povedal vsemu svetu, naj se končno opuste jalove mednarodne konference, ki več škodujejo, kakor pa koristijo in prinašajo vedno le nova razočaranja. Namesto da bi pripomogle k ureditvi splošnega položaja, izvajajo le nova trenja in povečujejo nezaupanje med narodi. Enkrat za vselej morajo prenehati take komedije, zaključuje »Giornale d'Italia«, kakor je n. pr. bila zadnja podunavska konferenca v Londonu. Ta konferenca je bila sklicana v cilju da bi se pomagal podunavskim državam, dejansko pa francoski predlog ni ustvarjal možnosti uspešne pomoči. Dojem se je zatiralo, da je predlog izrazil gospodarskega značaja, se je izkazalo, da zasleduje prvenstveno politične cilje. Italija smatra, da je treba vsa vprašanja preneti tudi s političnega stališča in je zaradi tega potrebno, da se v diplomatski akciji postopa tako, kakor to zahteva sedanji čas in kakor to fašizem že dolgo v praksi izvaja.

Razorožitvena konferenca

Neugoden položaj za pogajanja o razorožitvi — Podunavsko vprašanje pred Svetom Društva narodov — Spomenica Italije o razorožitvi

Ženeva, 11. aprila. g. Danes se je pričela druga etapa razorožitvene konference, ki bo najbrž trajala do srede julija. Po programu, določenem pred velikonočnimi prazniki, bosta glavni odbor in politična komisija zasledila brez prekinitev, dokler ne bodo rešena navedena vprašanja. Nato bo sledila debata o francoskem načrtu za osnivanje mednarodne vojske in o nemški težji glede enakovrednosti. Predsednik razorožitvene konference Henderson in njegova sodelavca v glavnem odboru, dr. Beneš in Politis, so že včeraj in predvčerajšnjim obširno razpravljali o dnevnem redu.

Glede na zamotani mednarodni položaj se mora računati za zavlačenje konference. Najprej bodo morali počakati na prihod nemškega državnega kancelarja dr. Brüninga in ameriškega državnega tajnika Stimsona, ki bosta prispevala v Ženevo v četrtek, obojuno v soboto. Nadalje bodo morali počakati tudi na odločitev angleškega ministrskega predsednika Macdonalda, ki se s svojim zunanjim ministrom Simonom ne strinja v vseh točkah. Položaj komplikiran še zaradi negotovosti, ki jih povzročajo volitve na Pruskem in v Franciji in zlasti nejasne perspektive lausanske republiške konference. Druga etapa razorožitvene konference torej ne bo potekala brez motenj ter bo trajala dalje, nego je ljubo udeležencem.

Medtem ko Svet Društva narodov jutri popoldne na izredni seji prouči poročilo finančnega odbora Društva narodov o položaju v nekaterih podunavskih in balkanskih državah. Debatu bo vodil Tardieu. Francoski ministrski predsednik Zeli, da se takoj izmenjajo misli o neuspehih londonske konference. Debatu o podunavskem problemu v okviru Sveta Društva narodov pa bo zelo kratka ter bo izredno zasledena zaključena najbrž že v sredo ali četrtek. Pogajanja se bodo nato nadaljevala v privalnih diplomatskih razgovorih med posameznimi delegacijami.

Ženeva, 11. aprila. s. Glavni odbor razorožitvene konference je popoldne zopet pričel svoje delo. Odbor je sestavljen enako kakor pred odmorom. Po spominskem govoru za pokojnega poljskega delegata Sokala je predsednik Henderson očrtal delo glavnega odbora in konference ter opozoril na predlog ameriškega delegata, naj bi glavni odbor zasledil brez prekinitev do razjasnitve vseh načelnih vprašanj. V tem smislu je otvoril debato o členu 1. načrta komisije, to je o pojmu razorožitve.

Ženeva, 11. aprila. Š. Italijanska delegacija je predsedstvu razorožitvene konference že pred dnevi predložila italijanski memorandum o razorožitvi, ki vsebuje tudi stvarne predloge, kako naj se razorožitve izvede. Memorandum obsega pet poglavij in podrobne podatke ter predloge o dejanskih razorožitvah.

V prvem poglavju je v glavnih potezih podan ves načrt, v naslednjih pa so navedene podrobnosti. Italijanski načrt je tale: 1. Ukinitve težke artiljerije (kalibra nad 100 mm), ukinitve vseh tankov in oklopnih vlakov; 2. odprava vseh vojnih letal (nad 10.000 ton in s topovi kalibra 203 mm in več); 3. ukinitve vseh podmornic; 4. ukinitve letalskih matičnih letal; 5. odprava vojnih zrakoplovov in letal (razen izvidniških); 6. prepoved uporabe vseh kemičnih in bakterioloških sredstev; 7. revizija vojnih zakonov in zagotovitev popolnejše protekcije civilnega prebivalstva. Razorožitveni naj bi se izvedla postopoma v določenem času. Za civilno aviacijo naj bi se uvedla kontrola tehničnega značaja.

Ženeva, 11. aprila. M. Dopoldne je prispele semkaj jugoslovanski zunanji ministri in ministrski predsednik dr. Voja Marinković. Na kolodvoru so ga sprejeli odlični predstavniki, zbrani v Ženevi, ki so dr. Marinkoviču čestitali k njegovemu imenovanju za predsednika vlade.

Lindbergh ogolju fan za odkupnino

Plačal je 50.000 dolarjev, ugrabljenega otroka pa ni dobil — Novo izsiljevanje banditov — Arctacija sumljivega človeka

New York, 11. aprila. Š. »Chicago Tribune« je objavila vest iz Hopeville, da so banditi, ki so za Lindbergha otroka prejeli že 50.000 dolarjev, sedaj zahtevali od nesrečnega očeta še 50.000 dolarjev, če hoče, da mu v kratkem vrnejo otroka.

New York, 11. aprila. Š. Ameriške policijske oblasti potrjujejo govorice, da je polkovnik Lindbergh izplačal ugrabiteljem svojega otroka zahtevano odkupnino 50 tisoč dolarjev, da pa ni dobil nazaj svojega otroka. Lindbergh je izročil banditom odkupnino proti obljubi, da mu bodo izročili otroka na določenem mestu, ugrabitelji pa niso prišli. Lindbergh si je namreč notiral

bankovce ter sporočil številke policijskim oblastem, da bi moge arretirati roparje, ako bi izdajali denar. Kakor se doznavajo, je newyorška policija že aretirala nekoga človeka, ki je baje sodeloval pri ugrabitvi otroka.

Poročajo tudi, da zahtevajo ugrabitelji pred izročitvijo otroka, naj se jim odkupnina izplača na način, da policija ne bo dobila nobenega sledu za njimi. »Daily Mail« v New Yorku in asociirani listi v Čikagu in Detroitu so razpisali nagrado 50.000 dolarjev za sporočilo, ki bi omogočilo, da se bo otrok Lindbergha vrnil pred 10. majem ali do tega dne.

Moskva, 11. aprila. Š. »Izvestja« napadajo »japonske pustolovce«, ki hočejo izzvati Rusijo na boj. Jasno je, pravi list, da je ruska zmaga v primeru vojne nesporna, toda ruska država vztraja pri svoji pacifistični politiki. Borila se bo le, če bo napadena.

Zmaga venizelistov v Pireju

Atene, 11. aprila. AA. Pri volitvah v Pireju je dobil venizelistični kandidat Mijailis večino z 19.000 glasovi nad monarhističnim kandidatom Stratigom, ki je dobil 14.000 glasov. Mihailopoulos je pri tej priliki izjavil, da se je pozicija vlade okrepla. Pirejske volitve so potekle brez incidentov.

Spor Društva narodov s Kitajsko

Sanghai, 11. aprila. AA. Uradna agencija poroča iz Nankinga, da je kitajsko zunanje ministrstvo odreklo dovoljenje dr. Wellingtonu Kooju, strokovnjaku anketne komisije Društva narodov, da bi smel v Mandžurijo, ker ne obstoje diplomatski odnosi med Kitajsko in Mandžurijo. Glede na to stališče kitajskega zunanjega ministrstva je izjavil predsednik anketne komisije Društva narodov, lord Lytton, da člani anketne komisije tako dolgo ne pojejo v Mandžurijo, dokler se ne izda dovoljenje tudi dr. Wellingtonu Kooju.

PO BITKI V NEMČIJI

Formalna ostavka Brüningovega kabineta — Čeprav so potekle volitve v splošnem mirno, so vendar zahtevale več smrtnih žrtev

Berlin, 11. aprila. d. Včerajšnje druge predsedniške volitve so prinesle naravnost katastrofalno nazadovanje komunističnih glasov. Izguba komunistov gre predvsem na račun Hitlerja, ki je pridobil razmeroma znatno število glasov. Nemški nacionalci, ki so pri prvih volitvah volili Diisterberga, kakor tudi »Stahlhelme«, so glasovali po večini za Hitlerja in le majhen del za Hindenburga, kakor računajo, so glasovali za Hindenburga zbolj stahlhelmovci. More se reči, da so nemški nacionalci oddali za Hitlerja trikrat več glasov, kakor za Hindenburga. (O končnem izidu volitev smo poročali že v včerajšnji drugi izdaji »Jutra« Op. u.)

Pri včerajšnjih volitvah je bilo oddanih 36.491.694 glasov, za 1.155.421 manj kakor pri volitvah 13. marca. Skupna volilna udeležba je znašala 83 odstotkov, za 3 odstotke manj, kakor pri prvih volitvah. Nazadovanje volilne udeležbe pripisujejo na eni strani dejstvu, da se je vzdrževalo glasovanje znatno število komunistov, ki se niso hoteli izpostavljati za svojega števnege kandidata, kakor tudi mnogi, ki so smatrali Hindenburgovo izvolitev itak za zagotovljeno.

Hindenburg je dobil 19.359.642 glasov, za 708.912 več kakor zadnjič. Njegov priatek pripisujejo na račun izbornu razpredne agitacije Hindenburgovih odborov in deloma na račun »Stahlhelma«. Porast Hitlerjevih glasov na 13.417.460, za 2.078.175 več kakor pri prvih volitvah, so povzročili nemški nacionalci, glasovali pa so zanj tudi mnogi komunisti, ki bi jim bila prevratna zmešnjava omogočena z morebitno njegovo izvolitvijo prav dobrodošla. Komunistični kandidat Thälmann je dobil 3.706.388 glasov, za 1.296.809 manj kakor prvič.

Hindenburg je bil izvoljen z absolutno večino 1.148.000 glasov, s čemer je zagotovljeno za bližnjo bodočnost, da se nemška notranja in zunanja politika ne bo mnogo izpremenila. Važne bodo za bodoči razvoj notranje - političnega položaja v Nemčiji volitve v pruski deželni zbor prihodnje nedelje, ko bodo skušali narodni socialisti in nemški nacionalisti z vsemi sredstvi, da vržejo sedanjo socialistično večino.

Včerajšnje predsedniške volitve so potekle v Berlinu v splošnem razmeroma mirno

čeprav so zahtevale dve človeški žrtvi. V posameznih delih Berlina je prišlo do manjših spopadov med narodnimi socialisti in komunisti, pri katerih je bilo več oseb lažje ranjenih. V teku včerajšnje dne in noči je bilo v Berlinu aretiranih 340 oseb, skoro izključno narodnih socialistov in komunistov. Tudi drugod v državi je prišlo do manjših spopadov, v Hamburgu pa je prišlo popolnoma celo do streljanja med narodnimi socialisti in komunisti, pri čemer je bil eden izmed izgrednikov ubit. V Fronsau pri Berlinu je bil ustreljen mlad komunist, ko je 1. il lepake. »Herrigenu je popoldne napadlo 65 članov »Reichsbannerja«, ki so delni volilne letake, 50 do 100 komunistov, na katere so navali s koli in tudi streljali. Smrtno uvarno ranjeni sta bili pri tem spopadu dve osebi, razen tega pa so prepehali v bolnico še tri težje ranjene. Več drugih je bilo lažje poškodovanih. Posredovali je moralo orožje, to je bilo aretiranih 12 oseb. Razen tega noračajo iz Soldina v Neumarku, da je prišlo do spopadov med komunisti in nacional. socialisti in »Fronter«, »Zeleznu fronte«, v katerih so bili ubiti štirje nacionalisti in dva komunisti. Več stražnikov je bilo ranjenih, med njimi nek.

Preosnova Brüningove vlade

Berlin, 11. aprila. Š. Državni kancelar dr. Brüning je po parlamentarnem običaju predložil novoizvoljenemu predsedniku nemške republike Hindenburgu demisijsko vse vlade. Hindenburg je demisijsko odklonil in povrnil Brüningovi vladi nadaljnje vodstvo državne uprave. Kljub temu govorice o bližnji rekonstrukciji vlade niso ponehale. Politični krogi govorijo, da bo podal brambni minister Gröner ostavko na ministrstvo za notranje zadeve, kancelar dr. Brüning pa na ministrstvo za zunanje zadeve. Kot kandidata za zunanjega ministra navajajo državnega tajnika pri zunanjem ministertvu Bülowa in nemškega poslanika v Londonu, Neuratha. Prva naloga tako rekonstruirane vlade bo po mnenju omejenih krogov prepoved in razpust vseh organizacij, ki imajo vojaški ustroj.

Hindenburgov proglas

Berlin, 11. aprila. g. Državni predsednik Hindenburg je po svoji zopetni izvolitvi izdal naslednji proglas: Nemškemu narodu! Z zahvalo za za-

upanje, ki mi ga je nemški narod ponovno izkazal in z obljubo, da bom tudi nadalje z vsemi svojimi silami služil domovini in nemškemu narodu, sprejemam svojo zopetno izvolitev za državnega predsednika. Zvest svoji prisiği bom vodil dalje svojo funkcijo v duhu nepristranosti in pravice s trdno voljo, da pomagam naši domovini k svobodi in enakopravnosti na zru in k sporazumu in napredku v notranjosti. Na vse nemške volilce in volilke, ki so dali svoje glasove meni, pa tudi na one, ki me niso volili, naslavljam svoj opomin: Pustite sedaj vse razprtije ter sklenite vrste! Kakor že enkrat pri svojem prvem nastopu službe pred sedmimi leti, pozivam tudi danes ves naš narod k sodelovanju. Združitev vseh sil je potrebna, da odstranimo zmede in bedo našega časa. Samo, ako bomo nastopali skupno, bomo močni dovolj, da bomo koo svoji usodi. Zato naprej v edinosti s Bogom!

Hitler svojim volilcem

Berlin, 11. aprila. g. Adolf Hitler je izdal proglas na svoje volilce, v katerem se zahvaljuje za njihovo zvestobo. Kljub zatiranju in preiganjanju, pravi Hitler, je vaš pokret z vašim nastopom izvajal novo zmago, tako da se lahko smatrate za zastavonoše narodne svobode in narodne dobnosti. Jutri prične nova borba. Vem, da boste tudi v bodočnosti najboljša garda nemškega naroda. Dne 24. aprila bomo zopet merili svoje moči s svojimi nasprotniki. Enkrat mora priti in bo prišel dan, ko bomo ponesli svoje zastave k zadnji zmagi.

Ta proglas je vsekakor sestavljen v bolj resniganem tonu kakor pri prvih volitvah, ki je naznanjal, da bodo narodni socialisti takoj prevzeli oblast.

London, 11. aprila. s. Posebni poročevalci lista »Daily Express« javlja iz Monakovega, da mu je Hitler v razgovoru o izidu včerajšnjih volitev izjavil naslednje:

Povečal sem število svojih glasov za več ko dva milijona. Smatram, da je vzrok mojega triumskega dejstva, da kljub očitnemu neuspehu pri prvi volitvi nisem kapituliral. Sedaj bom posvetil vse svoje napore volitvam v deželna zbora na Bavarskem in na Pruskem.

Na vprašanje, kaj je povzročilo močnejšo nazadovanje komunističnih glasov, je izjavil Hitler:

Po poročilih naše informativne službe je naročila Moskva komunistični stranki, naj glasuje za Hindenburga. To je edini vzrok, da se je število za Hindenburga oddanih glasov povečalo. Jaz sam sem prepričan, da niti en komunist ni glasoval zame.

Klirinska pogajanja z Avstrijo

Dunaj, 11. aprila. AA. Glede na pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo za ureditev medsebojnih plačil, ki se začne te dni na Dunaju, piše »N. W. Journal«, da žele tukajšnji merodajni krogi doseči z Jugoslavijo sporazum na temelju kompenzacije. Kompenzacijski sistem naj bi nadomestil odpovedani dogovor o kliringu, glede katerega so tudi tu že prišli do spoznanja, da se je pokazal kot neizvedljiv.

Atentatorja na dr. Luthra izročena sodišču

Berlin, 11. aprila. g. Walter Kertscher, ki je v soboto zvečer izvršil atentat na dr. Luthra in njegov prijatelj, bivši odvetnik dr. Rosen, sta bila danes izročena preiskovalnemu sodniku. Najbrže se bosta že v sredo ali v četrtek zagovarjala pred sodiščem. Obtožena bosta najbrže samo zaradi telesne poškodbe, ker sta obtožena podala na policiji pismeno izjavo, da sta hotela samo prirediti demonstracijo, da bi javnost opozorila nase in da bi mogla pred sodiščem podati svoje mnenje proti oficijelni valutni politiki. Dr. Rosen, ki je duševni iniciator atentata, se je pred vojno zelo uspešno udeleževal na literarnem polju.

Znižanje obrestne mere v ČSR

Praga, 11. aprila h. Češkoslovaška Narodna banka je z veljavnostjo od 12. aprila znižala diskontno mero za en odstotek na 5 odstotkov in lombardno mero za državne papirje za pol odstotka na 6,5 odstotka, za ostale papirje pa na 7 odstotkov.

Beograjsko pristanišče pod vodo

Med Beogradom in Zemunom eno samo jezero - V Južni Srbiji sneži - Tudi Tisa stalno narašča

Beograd, 11. aprila. r. V toku preteklih dni je Sava tako zelo narasla, da je ob izlivu v Dunav prestopila bregove in poplavlja vsa okolica. Vso beograjsko pristanišče je pod vodo, ki sega do krova skladišnih poslopj in ostalih objektov na sarksem kraju. Dohod do blagajne rečne plozbe je sploh nemogoč. Vsi kioskji v bližini so izginili pod vodo. Voda stoji tako visoko, da je poplavlja celo del železniške proge, ki vodi ob obali. V veliki nevarnosti so tudi skladišča v gornjem višjem delu pristanišča, ker voda še vedno narašča. Tudi del Carinske ulice je pod vodo. Na zemunski strani stoji voda vse do železniškega nasipa, tako da se je napravilo

med Beogradom in Zemunom ogromno jezero.

Najbolj opasen je trenutno položaj pri Brodu. Tam so morali pozvati na pomoč vojsko, da pomaga pri gradnji nasipov, ki naj preprečijo izliv vode na Iranski polje, kar bi katastrofo še povečalo. Nasip mačvanske vošne zadruge, ki je bil zgrajen lansko leto, se je dobro obnesel in je preprečil poprej vsakoletne katastrofalne poplave.

Beograd, 11. aprila. d. V Beranah in nekaterih drugih pokrajinah Južne Srbije je začelo sneti zopet močno snežiti. Sneg je padel vsa noč in danes vse dopoldne, tako da je zavladala zopet nova zima.

Bilanca nemških volitev

Druge predsedniške volitve v Nemčiji so v nedeljo prinesle pričakovano zmago dosedanjemu predsedniku Hindenburgu. Dobil je skoro dvajset milijonov glasov in dosegel je nad milijon več kot absolutno večino vseh oddanih glasov, čeprav je po ustavi pri drugih volitvah zadostna že relativna večina. Stevilo za Hindenburga oddanih glasov je za blizu 6 milijonov ali 45 odstotkov višje od števila Hitlerjevih glasov.

Nedeljske volitve torej niso prinesle nikakega presenečenja. Tudi dejstvo, da je bila volilna udeležba v nedeljo le za tri odstotke manjša kakor pri prvih volitvah dne 13. marca, ne more začuditi nikogar, kdor sledi razvoju političnih dogodkov v Nemčiji. Res je bila Hindenburgova izvolitev že v naprej zagotovljena tako izven vsakega dvoma, da niti fantaziranje množice narodnih socialistov niso mogle upati na možnost zmage in so bile torej volitve pretežno manifestacijske značaja. Toda politična napetost med prebivalstvom Nemčije je tako silna, da so bile volitve tudi kot manifestacija le dobrodošle, koristen ventil. Ako pristejemo še veliko discipliniranost nemškega volilca in ogromno avitacijo obeh glavnih taborn, nas ne more začuditi, da sta Hindenburg in Hitler dobila celo po več glasov kakor pred štirimi tedni.

V tej splošni sliki pa je vendar več momentov, ki zaslužijo pozornost tudi izven Nemčije, da, iz inozemstvu morda še bolj kakor v rajhu samem. Respekt vzbuja armada volilcev in volilk, ki se je tudi v nedeljo zbrala okrog Hindenburga. Pomisliti moramo, da gospodarska in socialna kriza moti nikjer drugod ne duši prebivalstva s tako silo kakor v Nemčiji. Tudi preprost nemški državljani se dobro zaveda, da Nemčija ne more računati na rešitev iz inozemstva, kakor se tolažijo v Avstriji in na Madžarskem, temveč da se mora rešiti in sanirati sama. Pogled v bodočnost je zato v Nemčiji še posebno temen, tla za ekstremna hujšanja tem bolj ugodna. Da je kljub temu tako velika množina volilcev ohranila trezen razum in v nedeljo popolnoma manifestirala za nadaljevanje dosedanje politike trdega dela, bo gotovo naredilo globok vtis na evropsko javnost. Posebej pa še zasluži občudovanje vzorna disciplina nemške socialne demokracije, ki je zopet spravila

na noge vse svoje mase čeprav Hindenburgovo imo med njimi ni najbolj popularno in čeprav so vedele, da bo Hindenburg izvoljen, tudi če ostane par milijonov volilk in volilcev doma.

Seveda pa so marširali tudi glasovi za Hitlerja, in to absolutno in relativno celo mnogo bolj kakor za Hindenburga. Samo na sebi to ni čudno, saj je bilo pričakovati, da se bodo fašistične in deloma obupane množice ekstrinse desnice tudi v drugi polnoštevni izvolitvi klicu svojega »vodje«, ki si od njegove zmage obetajo nebe... na zemlji. Vrh... je pri nedeljskih volitvah odpadel Dusterberg, ki je bil 13. marca drugi desničarski kandidat in je takrat dobil dva in pol milijona glasov. Dali so mu jih predvsem pristaši Hugenberga nemškonalne stranke in v Stahelmu organizirani bišji frontni bojevniki, torej dveh skupin, ki ne moreta odpustiti Hindenburgu, da podpira sedanji kurz v nemški politiki, in sta mu zato neizprosni nasprotniki. Zaradi tega je naravno, da je iz protesta proti Hindenburgovi politiki večina Dusterbergovih volilcev šla sedaj za Hitlerjem, čeprav vsaj javno ni bila izdana nikaka parola. Par sto tisoč glasov je Hitler dobil brez doma tudi iz komunističnega tabora, kar dokazuje že dejstvo, da »za« izvolba komunističnega kandidata Thälmann v primeri v prvimi volitvami več kakor nazadovanje volilne udeležbe.

Ako moremo po teh okoliščinah sklepati, da se pravi Hitlerjevi glasovi od zadnjih volitev niso pomnožili, pa je trinašlet in pol milijona glasov pojav, ki kliče evropsko javnost k največji opreznosti in stalni pripravljenosti. Saj prič, kako veliko je število onih Nemcev, ki so pripravljeno staviti usodo Nemčije in Evrope na eno samo karto in riskirati nov svetovni polom. Tem večjo nevarnost predstavlja deželni zbor, ki je bil do sedaj v rokah demokratičnih elementov in je s tem pomirjevalno vplival na vso nemško politiko. Ako bi se Hitlerjemcem in njihovim zaveznikom sedaj posrečilo, da to ravnotežje prevrnejo in dobijo Prusijo v svoje roke, bi bili s tem Nemčija in Evropa postavljene pred docela novo situacijo, v kateri bi tudi nedeljska Hindenburgova zmaga ne pomenila mnogo. Zato je umevno, da zanimanje evropske javnosti še ni izčrpano z nedeljskimi volitvami, marveč je še v enaki napetosti naperjeno na bližajoče se pruske volitve.

Malta med Italijo in Anglijo

Britski imperij ima v zadnji dobi opravka z vrsto problemov, ki posegajo v osnove njegove notranje povezanosti in katerih reševanje bo trda preizkušnja dosedanjih življenjskih oblik te največje skupnosti, kar jih pozna svet. V ospredju stoji Egipt, Indija, Irsk in Južna Afrika, a priključuje se jim še vrsta drugih, manjših problemov, ki pa vendarle delajo londonški vladi hude preglavice. Tu je na primer Cipar, kjer je prišlo pred meseci do pobune, ki je obrnila na ta mali otok pozornost vsega sveta. Ciprski homatije so se sicer že polegle in se v vrvežu drugih velikih dogodkov že več ali manj oddaljile iz spomina. Njihova važnost pa se zaradi tega ni zmanjšala. Dokaz so, kako mora tudi britski imperij vedno bolj računati z ojačenim nacionalizmom v onih svojih pokrajinah, ki na matico niso vezane tudi po narodni skupnosti.

Se manjša deželica od Cipra je Malta, pa ima vendar tudi svoj narodnostni problem, ki je prav sedaj postal aktualen. Na Malto živi domače prebivalstvo zelo starega rodu, celo feničanski in arabski izvor je udeležen, in govornica je znes raznih jezikovnih vplivov, med temi seveda precej močno tudi italijanske. Sprito bližnje Italije se je na Malto uporabljal književna italijanska v šolski in uradni rabi, kar je bržkone dalo poglavitni povod, da je italijanski nacionalizem pričel ta otoci v narodnem pogledu reklamirati zase. Ali zoper to stanje se je pričel odpor, bodisi da ni z njim zadovoljen del prebivalstva ali da stvar ni všeč Angležem, ki si kakor italijanske irendente na Malto prav nič ne želijo. In tako se je porodilo spoznanje, da je živa govorica na Malto tako temeljito različna od italijanske, da jo je treba vpeljati tudi v šolo in urad ter ji na ta način pripomoči do napredovanja od narčja do književnega jezika. Ta preobrat narodnopolitične prakse je pričel izvajati predsednik malteške vlade lord Strickland, toda zapletel se je pri tem v konflikt s katoliško duhovščino, kar mu je delo silno kompliciralo in mu otežilo tudi pozicijo pred londonskim forumom.

Lord Strickland je moral odstopiti. Knalu pa se je pokazalo, da Stricklandov padec ne pomeni tudi konca njegove politike. To je London odobril v načelu in prakti, odklonil je le njegove metode, ker so mu dvigale preveč prahu. Politika zamenjave italijanske z malteščino pa se nadaljuje. Domače prebivalstvo na Malto jo deloma odobrava, deloma stoji neodločno ob strani, na silno hud odpor pa je umevno naletela v Italiji. Tam očitajo Angliji, da hoče z uvajanjem malteščine razcepiti enotno narodno fronto, ki more po nazorih fašističnega tiska biti seveda le italijanska. V dokaz, da imajo prav, navajajo italijanski listi nesporno dejstvo, da je začel London šele v zadnjem času forsirati malteščino, čeprav vihira nad otokom britanska zastava že precej dolgo. Zato očitajo v Italiji Angležem, da so se spomnili malteščine le iz bojazni pred italijanskim, po fašizmu prerujenim nacionalizmom in da je nova jezikovna politika naperjena v prvi vrsti proti Italiji.

Polemika med italijanskim in angleškim tiskom se živahno nadaljuje. Italijani se pritožujejo, da se na Malto zatira italijanski živeli, Angleži pa dokazujejo, da Maltežani sploh niso Italijani in da zato ne gre govoriti o narodni manjšini. Obenem pa se pojavljajo v angleškem tisku že tudi namigovanja na postopanje fašističnega režima z nemško in slovansko manjšino v

Občinske volitve na Koroškem in Slovenci

Dne 24. aprila se bodo vršile po vsej Koroški, izvenmesta Celovca, občinske volitve, pri katerih bodo nastopili Slovenci samostojno in se ne bodo nikjer vezali z nobeno stranko. Dosedaj so poleg Slovenske stranke vložili kandidatne liste še socialni demokrati, krščanski socialci, narodni socialisti, Kmečka zveza, Heimatschutz in komunisti. Kakor Slovenci gredo samostojno na volitve tudi narodni socialisti, komunisti in socialni demokrati, dočim so se ostale nemške stranke zvezale v mnogih občinah v takozvane gospodarske stranke (Wirtschaftsparteien). Volilni boj se je razvil takoj po velikonočnih praznikih in postaja vedno živahnejši.

Samostojni nastop Slovenske stranke je izval splošno odobravanje slovenskih volilcev, ki pa se obenem tudi zavedajo, da jih čaka težka borba. Nemške stranke, posebno nemško-nacionalne stranke, bodo skušale namreč z vsemi sredstvi okrepiti svoje pozicije v slovenskem delu dežele. Celovški Heimatschutz je že naročil vsem občanem in uradnikom na slovenskem ozemlju, da morajo aktivno poseči v volilni boj. Nemškim strankam je priporočil, naj gredo strnjeno v boj proti Koroški slovenski stranki, in tudi od socialistov pričakuje, da ne bodo podpirali izvolitve slovenskih županov. Plačanci Heimatschutzu hojijo od občine do občine in agitirajo za strnjeno fronto proti Slovincem, češ, da so edini sovražniki nedelne Koroške. Tudi Kmečka zveza se je izrekla proti vsakemu paktranju s Slovenci.

Koroški Slovenci so še vedno, kadarkoli so nastopili samostojno, dosegli izredno lepe uspehe. Tako se prav posebno pri občinskih volitvah l. 1923, ko je bilo izvoljenih 243 slovenskih občinskih odbornikov in so v 18 občinah vodili gospodarstvo zavedni slovenski župani. Vrh tega so še vse dosedanje izkušnje pokazale, da Slovenci od kompromisov z nemškimi strankami še nikdar niso imeli niti najmanjše koristi, ker nobena nemška stranka ni izpolnila obljub, danih Slovencem.

Položaj občin je bil že v zadnji periodi zelo težaven. Čakajo pa občine še težji čas. Državna in deželna vlada sta namreč kljub visokim bremenom občin skrhali občinske dohodke, obenem pa naložili občinam prispevke za brezposelnost podporo. Veliko število brezposelnih, ki so pristojni ravno v podeželske občine, ima sedaj pravico do podpore in občine ne vedo, odkod naj jemljejo denar. Kljub vsem tem neprimlikam pa morejo ravno občine, v katerih gospodarijo zavedni Slovenci, pokazati na vzorno in trezno gospodarstvo. V mnogih sosednih krajih posestniki z zavidevanjem gledajo na vzorno urejene slovenske občine, kjer se stori vse, kar je pač mogoče v sedanjih časih za olajšanje težkega gospodarskega stanja. Dočim je moralo mnogo nemških občin letos zopet zvistati občinske doklade, pa so bile v nekaterih občinah, kjer je vodstvo v rokah zavednih Slovincov, občinske doklade celo znižane.

Nova stranka, ki se je pojavila v slovenskem ozemlju, je hitlerijanska. Prevzela je dedščino vsenemške stranke v mestih, kakor v Velikovoju, Piibkeru, Zeleznih Kapli, Borovljah itd., na deželi pa seje razdor med volilci nemških nacionalnih strank, predvsem med pristaši Kmečke zveze in Heimatschutzom. Bode kakšnih uspehov pa hitlerjevci pri letošnjih volitvah ne bodo imeli.

V gorskih krajih, kakor v Beli, v Selah, Slov. Plajberku itd. kandidirajo tudi komunisti. Pač znak, da je prebivalstvo v teh krajih že tako obupano, da ni več zmožno za trezno presojanje položaja in pričakuje zato rešitve od skrajnega radikalizma.

Konkurzi in prisilne poravnave v marcu

Beograd, 11. aprila. AA. Splošna državna statistika pri ministru notranjih poslov uradno razglša, da je bilo meseca marca po vsej državi 78 stečajev in 132 prisilnih poravnav izven stečaja.

Po banovinah so stečaji in poravnave izven stečaja takole porazdeljeni: v Vardarska banovina 9 stečajev, 1 poravnava; vrbaska 0 (8), dravska 10 (23), drinska 6 (15), dunavska 14 (32), zetska 4 (3), moravska 16 (2), primorska 6 (7), savska 6 (34), Beograd 2 (7). V istem mesecu lanskega leta je bilo 44 stečajev in 68 poravnav, in sicer po banovinah takole: vrbaska 8 (1), vrbaska 0 (2), dravska 6 (8), dravska 4 (6), dunavska 14 (34), zetska 1 (0), moravska 2 (2), primorska 1 (1), savska 4 (12), Beograd 4 (2).

Znanstveno odlikovanje naše kraljice

Pariz, 11. aprila. AA. Včeraj se je v muzeju za prirodne znanosti vršila svečana skupščina v navzočnosti predsednika francoske republike Doumerja, zastopnikov diplomatskega zbora, med njimi jugoslovenskega poslanika v Parizu dr. M. Spaljkovića in prosvetnega ter kolonialnega ministra. Na skupščini so objavili, da je jugoslovenska kraljica Marija dobila prvo nagrado društva za prirodne znanosti.

Enoleten dopust princa Nikolaja

Bukarešta, 11. aprila. S. Princ Nikolaj je iz zdravstvenih razlogov zaprosil za enoletni dopust, ki ga bo prebil v inozemstvu. Kralj mu je dopust dovolil. Princ Nikolaj bo v turek odpotoval iz Bukarešte.

Zagoneten samomor

St. Jurij ob južni železnici, 11. aprila. Od sobote na nedeljo je prenočeval v neki tukajšnji gostilni približno 25-letni Martin V. iz sosednje Črnotice. Okoli 6. ure jutraj je uslužbenka še govorila z mladencem, ki se je oblačil in odpravljaj baje v Celje. Ko se je uslužbenka odstranila k vodnjaku, je iz sobe slišala strel, vendar pa ni mislila, da bi se gost ustrelil. Ko pa je potem slišala smuljivo vzdihovanje iz sobe, je pogledala v sobo in našla mladčena v mlaki krvi na postelji s samokresom v roki. Ustrelil se je v desno senco in je krogla izstopila pri levem senu.

Poklicani zdravnik ni mogel več pomagati. Nesrečnik je napisal na list, iztrgan iz koledarja, svojo oporoko, češ, naj se denar porabi za sliko na grobniku, obleko pa naj dobi brat Ljotje. Kaj je pognalo k begu iz življenja, je zamočal.

Zakon o zaščiti kmetov pred Narodno skupščino

Skupščinski odbor je prvotni osnutek znatno izpremenil

Beograd, 11. aprila. p. Na današnji seji Narodne skupščine, ki se je pričela šele ob 14.30, je bil po odobritvi zapisnika prečitan ukaz, s katerim je imenovan minister socialne politike Ivan Pucelj za namestnika ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Marinkovića, ki je odpotoval v Zenevo.

Minister zunanjih zadev in minister za trgovino sta predložila Narodni skupščini načrt zakona o uveljavljanju mednarodnih pogodb in sporazumov ter predlagala nujnost. S tem zakonskim predlogom se pooblašča ministriški svet, da lahko tudi pred odobrenjem Narodnega predstavnštva, če smatra to za potrebno, na predlog zunanjega ministra in ministra trgovine s svojim odlokom uveljavi izvajanje pogodb in sporazumov, sklenjenih s tujimi državami v svrhu ureditve gospodarskih odnosov. V tem primeru pa se morajo te pogodbe in sporazumi istočasno predložiti Narodnemu predstavnštvu v odobritev. Zakon je na kratko utemeljil zastopnik ministra za trgovino, kmetijski minister g. Demetrović, ki je poudarjal, da zahteva gospodarska kriza nujne zunanje trgovinske ukrepe. Ustava predvideva v čl. 63, da se sporazumi in pogodbe gospodarskega značaja lahko uveljavljajo tudi pred odobrenjem Narodnega predstavnštva, če to zahtevajo državni interesi. Ker imamo že več takih mednarodnih sporazumov z drugimi državami in se vrše pogajanja za sklenitev novih trgovinskih pogodb in sporazumov, je bil predložen ta zakonski načrt, ki pooblašča vlado, da te sporazume v interesu našega narodnega gospodarstva takoj uveljavi. Narodna skupščina je nato sprejela nujnost in določila finančnemu odboru rok, da mora do jutri zvečer proučiti ta zakonski predlog in predložiti Narodni skupščini svoje poročilo.

Narodni poslanec dr. Marko Kežulj je vložil interpelacijo na ministra za trgovino glede ustavitve obrata družbe Dalmatienne v Šibeniku.

Skupščinski odbor, ki je proučil načrt zakona o gradnji društvenih domov, je dokončal svoje delo in predložil svoje poročilo Narodni skupščini.

Po rešitvi raznih manjših zadev je Narodna skupščina prešla nato na dnevni red in pričela razpravo o načrtu zakona o zaščiti kmetov. V imenu odbora je podal poročilo narodni poslanec Ljubiša Trifunović, ki je naglašal, da je bil prvotni načrt zakona popolnoma izpremenjen ter se je odbor naposled odločil v sporazumu s finančnim ministrom, ministrom pravde in kmetijskim ministrom, da predloži Narodni skupščini načrt novega začasnega zakona o zaščiti kmetov, ki obsega tudi najvažnejše določbe predlaganega zakona o maksimiranju obrestne mere in s katerim se uveljavljajo tudi nekatere določbe zakona o izvršbi. Med tem, ko je odbor že predložil svoje poročilo Narodni skupščini, je predložila vlada še dva amandmana, ki ju je odbor sprejel na svoji današnji seji, tako da se definitivni načrt zakona, o katerem mora sedaj razpravljati Narodna skupščina, glasi takole:

Vsebina zakona

Čl. 1. Od dneva, ko stopi ta zakon v veljavo, se odgode vse javne prisilne dražbe (rubežne prodaje) premičnega in nepremičnega imetja kmetov, ki so v teku, a nove dražbe se ne morejo dovoliti. To velja vse dotlej, dokler ne izide zakon o konverziji kmečkih dolgov, najdalje pa 6 mesecev od dneva, ko dobi ta zakon obvezno moč. Za isti čas se ustavi tudi vse prisilne uprave (sekvestracije), kakor tudi odvzem premičnin (transferracije), izvedbe v svrhu izvršbe odnosno zavarovanja.

Določbe tega člena veljajo tudi za vse osebe, ki so kot žiranti ali kot solidarni dolžniki prevzeli obveznosti za kmečke dolge.

Čl. 2. 1) Prisilne javne prodaje (izvršne dražbe) premičnin ali nepremičnin kmetov, izvršene po dnevu, ko je bil zakon o zaščiti kmetov predložen Narodnemu predstavnštvu (t. j. 19. marca 1932), se razveljavljajo.

2) Kupec je dolžan vrniti kupljene premičnine ali nepremičnine kmetu, ki so mu bile prodane, če mu vrne kupnino s 6-odstotnimi letnimi obrestmi od dneva, ko je kupec te predmete plačal. Če kupcu ni več mogoče vrniti teh stvari, ker so že prešle v tretje roke ali iz katkega drugega razloga, mora nadomestiti kmetu pravo vrednost, ki so jo imele te stvari na dan izvršene javne prodaje, kmet pa mu mora v tem primeru istočasno vrniti kupno ceno s 6-odstotnimi letnimi obrestmi, ki se računajo od dneva, ko je kupec blago plačal. To povračilo se lahko zahteva najdalje v roku šestih mesecev od dneva, ko stoni zakon v veljavo.

3) Če so bile prodane premičnine ali nepremičnine med tem časom obremenjene, se vsa ta bremena razveljavljajo.

4) Za povračilo nepremičnin v ponovno — ako kmetu ni treba plačati prenosne takse.

3. 1) Kmet je dolžan plačati za dolge, kojih prisilno plačilo je po določbah čl. 1. tega zakona odloženo, 6-odstotne obresti, in sicer od dneva tožbe, razen če s sodno poravnavo ali na kak drug način ni določena nižja obrestna mera.

2) Če upnik prostovoljno odobri kmetu dolžniku odgoditev plačila svojih terjatev, ki so zapadle, in to pred vložitvijo tožbe, ali če umakne že vloženo tožbo brez zahtevne povračila pravnih stroškov, se lahko dogovori obrestna mera do največ 10 odstotkov letno, brez ozira na višino poprejši dogovorjene obrestne mere.

3) V maksimalni iznos letnih obrestni se morajo vračunati tudi vsa postranska plačila ali datjave, na katere se je obvezal dolžnik poleg obrestni, kakor so previzije, konvencionalne kazni, stroški in slinčno.

4) Dogovor o obrestni meri se neveljaven, v kolikor bi dogovorjene obrestni presegale višino s tem členom dopustne najvišje obrestne mere. Obrestni preko dopustne višine po tem členu se ne smejo niti prisiditi niti zagurati ali prisilno izterjati, ne glede na to, ali so bile določene s pravomočno razsodbo ali na kak drugi osnovi.

Čl. 4. 1) Za vsa država se uveljavljajo predpisi členov 69 119 133 134 148 165. točka 5, 209 in 230 izvršnega zakona z dne 9. julija 1930, za področje vrhovnega sodišča v Sarajevu, banskega stola v Zagrebu

in apelacijskega sodišča v Novem Sadu pa tudi predpisi čl. 113. istega zakona. S tem ni tangirana veljavnost določb čl. 1. in 2. tega zakona.

2) Kjer se v določbah, navedenih v prvem odstavku tega člena, omenja sodišče, je razumeti na področju kasacijskega sodišča v Beogradu in velikega sodišča v Podgorici izvršno oblast, a v kolikor se predpisi sklicujejo na predpise zakona o izvršbi, ki niso uveljavljeni s tem zakonom, je razumeti odnosne predpise civilnopravnega postopka, odnosno izvršnega zakona, ki je sedaj v veljavi v posameznih pokrajinah naše države.

3) Določbe členov 486. in 487. zakona o sodnem postopku v civilnih pravih za Srbijo, se bodo izvajale tudi nadalje, v kolikor niso v nasprotju z določbami prvega odstavka tega člena.

4) Določbe prednjih odstavkov se bodo izvajale tudi za izvršbe, ki so na dan uveljavljenja tega zakona v teku, v kolikor prisilna javna prodaja še ni pravomočno izvedena.

Čl. 5. Če v dobi trajanja določb iz čl. 1. tega zakona kak denarni zavod zaide v plačilne težave, vsled omanjanja kreditnih odnosov, bodisi da je to izravnavo vsled splošne kreditne krize ali pa zaradi neobičajnega in prekomernega dvigavanja vlog in če so po bilanci v tem času aktivna večja od pasive, lahko ministriški svet na zahtevo dotičnega denarnega zavoda na predlog ministra za trgovino in industrijo izda za vsak tak slučaj uredbu z zakonsko močjo, ki bo določila rok za izplačilo vlog in drugih terjatev, kakor tudi vse druge ukrepe, če treba tudi reorganizacijo zavoda, ki bi se smatrali potrebni za redno poslovanje dotičnega zavoda in za zaščito vlagateljev in ostalih upnikov. V tem cilju lahko minister za trgovino in industrijo postavi tak denarni zavod in vse njegovo poslovanje pod stalno nadzorstvo svojega komisarja.

Čl. 6. 1. Za kmeta v smislu tega zakona se smatra vsaka oseba, ki obdeluje zemljo sama ali s člani svoje rodbine in čegar obdaveni dohodki izirva pretežno od kmetijstva, če njegovo posvetstvo ne presega 75 ha obdelane zemlje (nj7, sadonosnikov, vinogradov, travnikov, razen pašnikov) odnosno pri rodbinskih združenjih 150 ha obdelane zemlje.

2) Za kmeta v smislu določil prvega odstavka se smatrajo tudi osebe, ki moraja zaradi bolezni, pomanjkanja rodbinskih dovolnih moči ali drugih neodvrtljivih ovir obdelovati svojo zemljo z najetimi ljudmi, nadalje mladoletni otroci kmetov za doba njihove mladoletnosti, kakor glede zapuščine po kmetih.

3) Potrčila o tem, kdo je kmet v smislu določb tega zakona, bodo izvajale občinske oblasti na zahtevo dolžnika ali na zahtevo izvršne oblasti, potrčiti pa jih mora sresko načelstvo, razen v primerih, kadar izdajo taka potrčila mestna načelstva kot prvostopna upravna oblast.

Čl. 7. Odlok o odložitvi plačil v smislu določb čl. 1. izda sodišče po službeni dolžnosti potrdilo v smislu čl. 6. tega zakona. Do izdaje pravomočnega odloka o odgoditvi plačil se ustavi izvršno postopanje.

Čl. 8. Določbe tega zakona ne veljajo za terjatve Narodne banke, državne Hipotekarne banke, Privilegirane agrarne banke, a z izjemo čl. 4. tudi za terjatve države, samoupravnih korporacij in njihovih hranilnic, zadrudnih organizacij, ki so osnovane in poslujejo po obstoječih zakonih o drugih, dalje ne glede na alimente in dolge, ki izvirajo iz kazenskih dejanj, kakor tudi ne glede na terjatve, ki bi nastale po uveljavljanju tega zakona. Kot take se ne smatrajo terjatve, omenjene v čl. 3. odstavka 2.

Čl. 9. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi, z izjemo člena 4, z objavo v »Službenih Novinah«. Minister pravde se pooblašča, da izda uredbi in navodila za izvršitev tega zakona v sporazumu z ministri, v katerih pristojnost posegajo posamezni predpisi ter bo predpisal, kdo se ima smatrati za kmeta v smislu določb čl. 6. in kaj se smatra za rodbinsko združbo.

Na predlog predsednika Narodne skupščine dr. Kumanudija je bila seja nato zaključena. Prihodnja se bo vršila jutri dopoldne ob 9. Jutri se bo nadaljevala razprava o tem zakonu.

Beograd, 11. aprila. p. Skupina poslancev iz dravske banovine z g. Ivanom Urekom na čelu je poslala ministromu pravde in kmetijstva pismo, v katerem opozarja na posebne kreditne razmere v Sloveniji, kjer so kmetije zadolženi po ogromni večini pri zadrudnih denarnih zavodih. Zaradi tega bi slovenski kmetije ne bili v polni meri deležni koristi zakona o zaščiti kmeta, ako bo ostalo pri sedanji določbi, po kateri se zakon ne nanaša na zadruge. Pismo zato prosi, naj se ta določba spremeni na tak način, da bo polnetni odlog plačil za kmečke dolge veljal za vse denarne zavode.

Proti temu predlogu se je pojavil tako med večino poslancev kakor zlasti tudi med gospodarskimi krogi zelo močan odpor, češ da je treba dolgeve pri zadruzah obravnavati na docela drugačen način kakor druge dolgeve. Zadrudne organizacije so same dovolj uvidne, da ščitijo kmetja od skrajne možnosti, tako da razširjenje novega zakona na nje ni potrebno in bi moglo ravno kmečkemu prebivalstvu samemu več škodovati kakor koristiti. Iz teh razlogov je tudi skupščinski odbor, ki je sestavljal novo besedilo zakona, vztrajal na prvotni določbi, da so zadruge izzete iz zakona.

Smrtna kosa.

V ljubljanski bolnici je po daljši bolezni umrla ga. Ivanka Merk u n, taška našega novinarskega tovariša g. Radimirja Roterja, urednika »Večernje Pošte« v Sarajevu. Pogreb bo danes ob pol 3. popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnice. Bodi pokojni ohranjen blag spomin, preostalim naše sožalje.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Oblačnost zelo spremenljiva, vetrovno. Dunajska vremenska napoved za torek: Izpremenljivo mrzlo aprilsko vreme, padavine, zapadni in severozapadni vetrovi.

Naši kraji in ljudje

Kongres slovanskih pravnikov v Bratislavi

Predsedstvo pripravljalnega odbora je sklicalo za dan 17. t. m. sejo odbornikov, da jim poroča o dosedanjem delu in jim da novih navodov za nadaljnje priprave. Svojo udeležbo na kongresu je doslej prijavilo 53 pravniških organizacij, ki bodo zastopane po odposlancih. Med inozemskimi prijavniki so v obilnem številu zastopniki Poljaki, od jugoslovanskih pravniških društev sta doslej prijavljeni Jugoslovensko društvo za mednarodno pravo v Beogradu in Društvo »Pravniki« v Ljubljani.

Pripravljali odbor se je bil obrnil na slovanske pravniške kroge z vprašanjem glede sestave programa za razprave in je na temelju odgovorov že sestavil dnevni red kongresa. Kakor poroča tajništvo pripravljalnega odbora, bo se pred kongresom izšel primerjalni pravniški slovar, ki obsega okoli 4000 besed in ga strokovnjaki pripravljajo za tisk. Pravniška terminologija bo izšla v vseh slovanskih jezikih in v francoščini. Kakor vse kaže, se bo dal uresničiti tudi načrt za znižanje glasila slovanskih pravnikov. Sodelovanje zanj so obljubili že mnogi odlični pravni strokovnjaki slovanskih držav.

Zborovanje učiteljev iz štirih okrajev

Celje, 11. aprila. Učiteljsko celjskega okraja je v soboto zborovalo v Celju ter mnogo razpravljalo o položaju po 1. aprilu. Rezultat teh razprav je bil poziv na glavni odbor in sekcijo JUU, da posveti vso skrb materialnim interesom članstva ter da delujeta v tej smeri, da se učiteljsko-prilagoditveno ne bo niti česar odtegnilo in da bi se z znižanjem plač sorazmerno znižale vse davjate za življenjske potrebe, ne izjemši pri tem tudi društvenih članarin. Razpravljalo se je tudi o tem, koliko bi se koristilo šolskemu in izvenšolskemu delu, če bi se poenostavila šolska administracija. Predsednik društva G. Gosak je poročal o kmetskih in gospodarskih učiteljskih klubih, upravitelji G. Planer o učiteljskem domu v Mariboru in o učiteljski gospodarski posvetovalnici, upraviteljica G. Schreinerjeva pa o običnem zboru pedagoške centrale v Mariboru. Učitelji G. Volavsek je priporočil vpis otrok v Samopomoč za otroke. Sprejeto je bilo poročilo nadzornega odbora o reviziji blagajniških knjig in predlog o pobiranju in plačevanju članarin.

Državni tožilec dr. Juhart je predaval o ciljih mladinske zakonodaje in sodstva v naši državi ter zelo ustregel zborovalcem s svojimi važnimi in zanimivimi izjavami.

Brežice, 11. aprila.

Na pobudo predsednika brežiškega učiteljskega društva G. Knapiča, je bilo 9. t. m. prirejeno zborovanje treh učiteljskih društev v Trbovljah. Člani brežiškega, laškega in ljubljanskega učiteljskega društva so si zaradi tega zbrali Trbovlje za kraj svojega sestanka, ker so želeli slišati tamonjti mladinski pevski zbor pod vodstvom gosp. Suligoja, ki si je pridobil že velik sloves po vsej domovini.

Zborovanju, ki se je vršilo v veliki dvorani Sokolskega doma, je predsedoval predsednik laškega učiteljskega društva G. Pleškovič, ki je ob otvoritvi posebno pozdravil učiteljskega veterana in sedanjega trbovljskega župana G. Gustava Vodusa, predsednika ljubljanske sekcije JUU G. Dimnika in navzočih nadzornikov. Župan G. Vodusek se je s kratkim govorom zahvalil za pozdrav ter poudarjal, da velja posebna čast učiteljskemu, ki je oddaljenih, zapuščenih krajev neumorno vrši svoje prosvetno nalogo. Izrazil je tudi željo, naj bi banovinska sekcija priredila svoje zborovanje enkrat tudi v Trbovljah. Predsednik ljubljanske sekcije JUU je podal temeljito situacijsko poročilo, bodreč tovariše, naj vztrajno v organizaciji. O delu organizacije je podal najtočnejšo sliko.

Pod vodstvom G. Suligoja je nastopil mladinski pevski zbor ter presenetil vse zborovalce s svojim lepim petjem. Po nastopu zbora je zborovodja podal tovarišem zanimive podatke o razvoju zbora. Uspešno zborovanje, ki je bilo zaključeno ob pol 14., je dalo zborovalcem marsikaj važnega in novega ter je vse podkrepilo v stanovski zavednosti in slogi.

Geografsko društvo in njegovo delo

Ljubljana, 11. aprila.

V petek, 8. t. m. se je vršil v prostorih Geografskega inštituta na univerzi redni občni zbor Geografskega društva pod predsedstvom prof. dr. Antona Melika. Iz poročil predsednika in ostalih odbornikov o delovanju društva v preteklem letu je bilo razvidno, da je obsegal program društvenega dela iste cilje ko doslej in da se je moral boriti z istimi težavami. Kot svojo glavno nalogo je smatral odbor tudi v tem poslovnem letu izdajo svojega glasila »Geografskega Vestnika«. V zadostitvi si šteje društvo, da prejema od vseh strani iz tujin in inozemstva izjave priznanja, kar se tiče vsebine in oblike te svoje znanstvene revije. Zanimivo je, da je baš te dni poteklo 10 let, odkar se je ustanovilo na ljubljanski univerzi Geografsko društvo, sprva kot skromna študentska organizacija, ki pa se je s svojim delom, zlasti pa z izdajanjem »Geografskega Vestnika« od l. 1925 dalje, razvila v povsod vpoštevano znanstveno

društvo. Treba je seveda poudariti, da se mora društvo kakor vse naše slične organizacije, boriti z neprestanimi finančnimi težavami v ključu temu, da živa blagohotno pomoč prosvetnega ministrstva, banske uprave, mestne občine ljubljanske, Zbornice za TOI itd., ki jim gre predvsem tudi zahvala, da leži danes pred nami že sedem letnikov »Geografskega Vestnika«. Veliko vrednost predstavlja tudi društvena knjižnica, ki se izpolnjuje zlasti potom zamenjave »Vestnika« s 125 znanstvenimi publikacijami iz vseh krajev sveta.

Poleg dela za »Vestnik« se je društvo bavilo tudi s popravki krajevne imenoslovja na novih specialnih kartah v merilu 1:100.000, ki jih izdaja Vojni geografski inštitut v Beogradu, in od katerih so sedaj izšli za dravsko banovino sekcije Celje, Cerknica, Ljubljana in Bled.

Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor gg.: prof. dr. Anton Melik, predsednik; prof. dr. Valter Bohinec, podpredsednik; dr. Ivan Rakovec, tajnik; dr. Roman Savnik, blagajnik; Franjo Pengov, knjižničar; Rudolf Badiura, prof. Silvo Kranjec in Svetozar Ilesič, odborniki; notar Matej Hafner, prof. Jos. Breznik in dr. Jože Rus, revizorji.

Od samouka-izumitelja do vlomilca

Iz Ptujja so pripeljali v ljubljanske zapore nevarnega vlomilca

Ljubljana, 11. aprila.

Poročali smo že, da je bil v ptujski okoličnici prijet pred dnevi nenavadno nebrisan vlomilec Gašper Pepevnik, po poklicu natak in elektromehaničar. Glede na to vest, se je pričela zanimati za Pepevnika tudi ljubljanska policija, ki je na podlagi poročil po svojih organih doglala, da se Pepevnik ni udeleževal samo zunaj na deželi, marveč je dolgo časa rogovil tudi po Ljubljani in oškodoval številne ljubljance.

Je čudna zgodba, ki jo je pisal v življenju Gašper Pepevnik. Rojen je bil nekeje v okolici Judenburga na Zgornjem Štajerskem. Bil je sin slovanskih staršev, ki so se preselili pred desetletji v omenjeni kraj. Potem pa, ko je nastal prevarat, so odšli z družino zopet nazaj v svoje kraje v okolico Slovenjgradca. Mladi deček se je učil natakstva v restavracijah v Mariboru, po svoji končani učni dobi pa se je podal v Zagreb. Zaiela ga je vojna in moral je k vojakom. Kot dozorel mladenič se je izredno zanimal za elektrotehniško vedo in je postal na tem polju naenkrat izumitelj. Za svoj izum — indukcijski motor potom zračnih valov — je znal navdušiti razne premožne ljudi, ki so mu dajali večje vsote denarja. Ves ta denar pa je Gašper navadno zapravil v veseli družbi po raznih mestih. Njegov izum ni pomenil dosti in ker ni našel mecenov, se je moral ozirati tudi za drugimi posli. Ti njegovi posli pa so bili tudi nepošteni in je moral večkrat v zapor. Postal je vlomilec in tat, vendar pa se je

v zaporih še nadalje zanimal za svoj izum.

Predno so ga prijeli zadnjič na Štajerskem, je predsedal v Mariboru šest let ječe v tamonjski kaznilnici. Prišel na svobodo, se je podal v Zagreb, kjer je zopet zainteresiral nekaj ljudi za svoj izum in dobil od nekega industrijskega celu lepo vsoto denarja. Potem je prišel v Ljubljano, kjer je izvršil več vlomov. Marca meseca je udril v stanovanje mehanika Franceta V. v Gerbičevi ulici, kjer je izropal železno blagajno, odnesel 4200 Din in si prilastil tudi žepno uro in pa dragocenosti. Izropano ročno železno blagajno, ki jo je odnesel s seboj, je potem odvrnil v neki veži v Kolodvorski ulici, kjer je bila pozneje najdena. Se istega dne je poskušal vlomiti tudi v stanovanje trafikantke Leopoldine Kolarjeve na Starem trgu. Pozneje se je vthotopil v stanovanje Karla Kristana v Knafljevi ulici 15. Iz stanovanja je odnesel uro budilko ter nekaj obleke. Dne 24. marca je vdrl v stanovanje natakara Franceta Zalokarja na Dunajski cesti 37, kateremu je tudi odnesel uro in več toaletnih potrebščin. Pozneje je vlomil v sobo poročnika Krunoslava Dogana ter odnesel zlat prstan, srebrno uro, službeni revolver in več drugih predmetov v vrednosti okrog 6000 Din.

Plen, ki ga je nabral pri svojih vlomih v Ljubljani, je odnesel na deželo in tam razprodal vse za smešno ceno. Usoda ga je zalotila v okolici Velike Nedelje, kjer so ga prijeli orožniki, ki so ga odvedli v zapor v Ptuj, od tam pa je bil pripeljan v Ljubljano, kjer bo sedaj pred sodniki zopet dajal odgovor za svoje številne grehe.

Velika nesreča s signalno patroono

Tržič, 11. aprila.

Bogve kako je bilo, da je ležala v bližini tržiške lokalne železnice v delavski naselbini Trajbahu signalna železniška postaja. Pa so jo našli trije otročki in statorosti 6 do 8 let in jo radovedno ogledovali od vseh strani. Mali Liborček Pirc jo je vzel v roke in izkušal prodreti v njeno osrčje. Ker ni šlo zlepa, je položil na tla in na njo udaril s kamnom. Patrona se je razletela s močnim pokom, ki so ga slišali nedeljski izprehajalci gor v Ročevencu. Niso pa mogli slišati obupnega krika malih radovednežev, ki so se v strahu razbežali na vse strani, le Liborček je ostal na mestu in se ni mogel ganiti. Patrona mu je raztrgala desno levo, očgala mu obe roki, ranila spodnji život in mu poškodovala tudi obe nogi.

Takoj se je zbralo na mestu nesreče polno ljudi, ki so hoteli pomagati. Sreča je baš takrat hotela, da je prišel naokrog tudi G. Glanzmann, lastnik tržiške predilnice, kjer je ponesrečenec očka za uradnika, in takoj odredil, da odpelje mladega ponesrečenca v ljubljansko bolnico. Prej so poiskali še tržiškega zdravnika G. dr. Pavla Panceta, ki je nudil hudo ranjenemu dečku prvo pomoč, nakar se je izvršil prevoz v Ljubljano.

Bliskovito je brzel avtomobil proti Ljubljani, vozeč ogroženo mlado življenje, ki naj mu pomaga ljubljanska bolnica. Kako je prišla patrona na tir, bo seveda zadeva preiskava. Gotovo pa je vmes nekaj nepravilnosti tistih, ki rabijo patrone in morda premalo pazijo na nje. Sedaj že dalje časa popravljajo škarko ob železniškem mostu čez Bistrico, ki se stalno polipa in pomika z vrhnjo plastjo proti progi. Odvisen material prevažajo železniški delavci na drugo stran mostu, kjer ga odlagajo v grapo ob Bistrici. Železniški promet na tržiški progi gotovo ni tako živahen, da bi morali uslužbenci operirati s patronami ali pa jih celo puščati kar na tiru. Očividno pravijo, da se je patrona valjala že kakih štirinajst dni po nastipu in da je ni nihče smatral za eksplozivno zmogljivo. Staršem pa naj bo ta primer nesreče opomin, naj pazijo na svoje otroke.

Milijonska škoda zaradi poplav

Novi Sad, 11. aprila.

Pri upravi dunavske banovine je bil ustanovljen posebni odsek, ki bo vodil obrambno akcijo proti poplavam ter nadzoroval obrambno delo. Po dosedanjih ugotovitvah znaša že v sami dunavski banovini škoda

zaradi poplav več milijonov. Od Bosanske Gradiske do naselja Svinjar je prodrla narasla Sava 10 do 25 km v notranjost pokrajine. Te poplave so v mnogih vaseh napravile veliko škodo. Po nekaterih naselbinah stoji še sedaj voda do tri metre visoko, da se vidijo iz nje samo strehe. V mitroviškem okraju je pod vodo 16.000 orlov. Velike jezove pri krajih Rača, Novi grad, Brezovo polje in Borinovac so silni savski valovi porušili že pri prvem valu.

Tudi v južnem Banatu so hude poplave. Najhujše je prizadeta okolica Palanke, kjer je voda dosegla višino od 1 do 2 metrov. Vas samo okroža valovje od treh strani. Cesta Bračev gaj - Palanka je poplavljena v dolžini 15 km in je voda visoka en meter in mestoma tudi več. Okolica Palanke bo ostala letos brez žetve.

V poplavljenih krajih je poginilo mnogo živine. Rešeni živini pa preti pogin zaradi pomanjkanja krme, kajti v vaseh, v katere so pripeljali živino iz poplavljenih krajev, je vladalo že poprej veliko pomanjkanje hrane. Voda je razdrla razne mostove, poplavlila kolovoze, ter tako poplavljenе kraje in široko okolico popolnoma izolirala.

Urejeno prebavo in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol kozarca naravnega »Franz Josefove« grenčice, ker poživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi oteklino žeter, zviša izločevanje žolča, stopnjuje izločevanje seči, pokrepi presnavljanje in posveži kri. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Krvari fantovski izgređi

Novo mesto, 11. aprila.

Ker se po naših vaseh mnogo pije, se silno množijo fantovski pretepi, po katerih pa navadno še žrtve same ne vedo, kako je prav za prav prišlo do njih. Ene popolnoma zmeša alkohol, druge pa naključje zanesle v kak pretepaški vrtnec in ko se jim kaj pripeti, navadno tudi storilci sami ne vedo več, zakaj so se znosili nad človekom, ki se je znašel naenkrat med njimi.

V to poglavje spada krvava zgodba, ki se je te dni pripetila na Tolstem vrhu v hiši nekega posestnika. Tu je bila zbrana večja družba domačih fantov, ki so pili in prepevali. Mimo je prišel tudi 37-letni pešeniški sin Jože Bobič s svojo ženo in nekimi fanti iz Dolnjega Suhodola. Tudi ta družba je zavila v hišo, kjer je bila zbrana vesela družba, in kar naenkrat je nastal prepri. Novodošlega Jožeta Bobiča je mladi posestniški sin Janez Gorjanc hotel brez vsakega pravega povoda potisniti na tla in ko se je ta branil, mu je nanadalec zasadil nož v desno prsno stran. Bobiča so težko ranjene odpremi v kandijsko bolnišnico.

Sin posestnika Škrinjarija, 18-letni Anton, jo je tudi popolnoma po nedolžnem izkupilo, ki je šel iz svoje domače vasi Črešnjice v neko trafiko po cigarete. Blizu trafike je srečal nekega starejšega fanta ter ga še vljudo pozdravil z »Dobro večer!« Namesto, da bi mu odzdravil, je fant zaklical: »Kdo je,« ter nameril proti njemu — puško. Antonu se je sprva zdelo, da ima v rokah palico, ko pa je zagledal puško, je začel bežati na svojo mod. Naekrat pa je odjeknil strel ter pogodil fanta v nogo. Ranjenec je komaj prispel do prve hiše, kjer so mu rano obvezali in ga odpeljali na dom. Stori-

Usodna dedščina ponarejevalca Potočnika

Rupnik in tovariši obsojeni od 3 mesecev do 6 let

Maribor, 11. aprila.

Danes se je pred malim senatom tukajšnjega okrajnega sodišča vršila kazenska razprava proti znanim ponarejevalcem bankovcev Francetu Rupniku in njegovim tovarišem. Na zatožni klopi je sedelo 16 obtožencev, ki jih je branilo 8 odvetnikov. Ze lansko jesen so zvedele varnostne oblasti, da zbira Marija Potočnikova, sorodnica pokojnega Potočnika, ki je bil nevaren ponarejevalec denarja, njegovo zapuščino: razne stroje in priprave, ki jih je uporabljal za ponarejevanje denarja. Vse te predmete je mariborska policija zaplenila v mariborski okolici in na podlagi zasliševanja obtožila vse prizadete zaradi ponarejanja denarja. Stvar pa najbrže ni bila tako huda, kar se s temi pripravami pač ni mogel ponarejati denar, toda sodišče je sodilo strogo po zakonu. Glavni cilj, kakor je pomeniti iz obtožnice, je bil, da so si hoteli nekateri obtoženci na brezvesten način pridobiti denar na račun lahkovernosti drugih ljudi, katerim so obetali, da jim bodo kasneje napravili denar. Glavna oseba je bila pri tej stvari Marija Potočnikova, ki se je seznanila z obtožencem Orgolčem, s katerim je tudi nekaj časa skupno živela. Pri tej priliki mu je Potočnikova razkrila vso skrivnost in je bil Orgolč prepričan, da se bo iz tega res kaj izcimilo. Govorila mu je večkrat o nekih zakladih, ki so baje zakopani blizu St. Hja, toda vse skupaj se je izkazalo kot neresničeno.

Pride! Velika komedijska smeha NEZNANI GOST

V glavni vlogi Szöke Szakall

Ilec je gotovo čakal na kakega svojega nasprotnika, pa je potem v svoji strasti stroljal kar na slepo na prvega, ki mu je prišel blizu.

Uboj v Šikolah

Ptuj, 11. aprila.

Snoči ob 10. je v Šikolah pri Cirkovcih na Dravskem polju ustrelil posestnikov sin Fran Habjančič posestnikovega sina Konrada Lavrenčiča, ki je obležal na mestu mrtve. Vzrok umora je bilo staro sovražstvo med obema fantoma. Habjančič je napadel Lavrenčiča na cesti v Šikolah in je znan samo konec tega usodnega srečanja. Truplo so prepeljali na cirkovski pokopališče, kjer je izvršila danes obdukcijo komisija okrajnega sodišča v Ptuj. Habjančiča so orožniki aretirali in odvedli v ptujске sodne zapore.

Najstarejši podčastnik naše vojske

Beograd, 11. aprila.

Težko, da bi imela kaka dandanašnja armada tako starega podčastnika, kakor je narednik-vodnik Velimir Višić, ki je pridobil sedaj na službovanje v kraljevskem dvoru v Beogradu. Ta najstarejši podčastnik naše vojske bo proslavil v kratkem 60-letnico svoje aktivne vojaške službe. Spomlad l. 1871. je bil uvrščen v nekdanji drugi bataljon, sedanji III. pešpolk Kneza Mihaela. Prvi njegov četni predstojnik je bil tedajni kapetan I. kl. Svetozar Hadžić, oče pokojnega armijskega generala in bivšega vojnega ministra, Stevana Hadžića.

Velimir Višić se je udeležil vseh vojn od leta 1876. do 1918. Septembra 1928. je proslavil 50-letnico svojega službovanja v činu narednika. Visoki jubilej starosti naših podčastnikov bo proslavljen na dan krotne slave polka, pri katerem je začel svoje vojaško službovanje.

Kulturni pregled

Koncert mariborskih srednješolcev

Pevski zbor podružnice Ferjalnega saveza v Mariboru združuje okrog 100 pevk in pevcev z raznih mariborskih srednjih šol in je menda edini te vrste v naši državi. Goji predvsem narodno glasbo. Sprito propagandne naloge bi bilo pričakovati, da bodo koncert posetili vsi, ki jim je narodna zavednost naših obmeinskih krajev pri srcu. Izkazalo pa se je na žalost, da je takih ob bolj službenih priložnostih več kot pa tedaj, ko je treba pokazati svoje prepričanje na skromnejši in manj pompoznen način, zato pa morda bolj iskreno. Tako prilika se je nudila v soboto, ko je pevski zbor mariborskega Ferjalnega saveza nastopil v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Niti narodna pesem, ki jo sicer tolikanj priporočajo koncertnim prirediteljem pri nas, češ da bi privabila širšo publiko, ni mogla napraviti zadosti mameče reklame, in dvorana je zevala na praznino. Nenadno ni bilo nikogar, ki bi se zadostno zanimal za kulturno življenje naše obmejne mladine, ki bi s svojim posemom dal podjetni mladini nekaj spodbude in nacionalnega zadoščenja. Pogrešali smo najboljši govornih zagovornikov mariborskega slovenstva in pobornikov narodne reči na severni meji. Pa dovolj o tem. Kakšna manj vredna, a bolj kričavo napovedana prilika bo znova združila vse, kar misli in čuti nacionalno, od priprostega obrtnika pa do narodnih dam, ki so topot smatrale svojo navzočnost odveč, in zopet bo vse prav in narodno vprašanje rešeno. Zanje.

spored 28 pesmi v mešanem, ženskem in moškem zboru, vsemoma a capella, delno spremljavo klavirja in harmonike. Vse točke je vodil prof. Viktor Schweiger s posebnim vnuem in zbor mu je sledil vdano, navdušeno. Pri klavirju je spremljala nekaj točk prof. Minka Zacherl, harmonika pa je igral pri dr. Schwabovem aranžmanju prelepih narodnih pesmi osmošolce Rihard Wagner (ime obeta mnogo, odnosec je že mnogo izpolnilo). Disciplina zbora je vzorna in tudi pevski material je dokaj izvežban. Upošteva je ogromno delo, ki ga je dovršil ne samo zbor, temveč predvsem seveda njegov pečovodja, je treba obdukovati energijo in dobro voljo prof. Schweigerja, ki se ni strahil težavnega in nehalnega prirejanja koncertov s šolsko mladino. Prižnati je treba, da se je njegov trud moralno obilo poplačal, kajti zbor je žel od sicer maloštevilne, zato pa tem bolj navdušene publike ogromen aplavz, ki je bil odkrito-erčen. Ako je Mariborčanom ta moralni uspeh zadoščal, potem so s svojim obiskom v Ljubljani lahko zadovoljni. Jaz bi jim privoščil tudi gnotnega.

Uvodoma je prof. Josip Potokar nekoliko obrazložil pomen in sestavo zbora ter nato pozdravil navzočo ljubljansko mladino, ki je v velikem številu posetila koncert. Izmed zastopnikov oblasti in kulturnih ustanov smo opazili prosvetnega šefa dr. Mazijskega, ravnatelja konservatorija Mateja Hubada, predsednika ZKD ravnatelja Juga, predsednika Ferjalnega saveza prof. Pavliča in dr. L. M. S.

25letnica umetniškega delovanja Josipa Krizaja. Dne 5. marca t. l. je minilo četrto stoletje, kar je današnji operni pevec Josip

Križaj prvič nastopil kot igravec na gledaliških deskah in tako začel svojo umetniško pot, ki ga je privedla k sedanjim slavi. Bilo je to l. 1907. v Ljubljani. Križaj je pravkar dovršil realno in se vdal skušnjavi, da bi postal igravec. Njegov nastop v erami »Rosa Berudt« je odločil: takratni upravitelj prof. Juvančič ga je angažiral za dramo. V naslednji sezoni je Križaj prišel nastopiti tudi v operi, dokler se ni popolnoma posvetil glasbeni panogi. V najnovejšem zvezku zagrebškega časopisa »15 dana« je izšel daljši intervju z G. Križajem, ki je poročevalcu lista pripovedoval svoje spomine. Tu je med drugim povedal, da je v 25 letih imel 1923 opernih in 111 koncertnih nastopov; mimo tega je prvih pet let nastopal tudi v drami. Njegov operni repertorj iznaša 99 vlog. Kecalja v »Prodanu nevestici« je pel baš 99 krat in sedaj čaka stotega nastopa. Letos bo slavil 45letnico življenja in obnem 25letnico umetniškega dela. Proslava bo na jesen v Zagrebu; ob tej priliki bomo tudi mi posvetili večjo pozornost odličnemu rojaku, ki je stalni gost ljubljanske opere in ljubljene našega gledališkega občinstva.

Uspeh kmeta - pisatelja, Zagrebškega »Bilnoza« je napovedala hrvaški prevod romana »Ljudje, ki ga je pisal madžarski kmet Pavel Szabo. Pisek je star okrog 38 let in roman »Emberkek« (Ljudje) je njegov prvi spis. Izdal ga je lani v Budimpešti. Knjiga izpovedka ni vzbudila pozornosti. Ko pa je kritika opozorila nanjo, je v nekih liheh seceh doživela več izdaj in danes se ljudje baje kar pulijo zanj. Roman »Ljudje« je preveden v angleški, finski in švedski jezik, kmalu pa izide tudi francoski prevod. Spis ima avtobiografski značaj. Madžarski kritiki so zanj zelo navdušeni. Szabo je siromašen kmet in še zdaj obdeluje svoje polje.

Miroslav Krleža se pravkar mudil na Polj-

skem. Kakor izvem, je njegove drame sprejelo v svoj repertoar gledališče v Vilnem, ki bo z njimi gostovalo po vsej Poljski. — Zagrebško založništvo »Minerv« je napovedalo Krležine zbrane spise, ki bodo obsegali osemnajst knjig.

Otvoritev Shakespearejevega gledališča v Stratfordu. Dne 23. t. m. se bo v Stratfordu nad Avono slovesno otvorilo novo gledališče, v katerem se bo vsako leto vršil Shakespearejev festival, ki je že doslej zvaljal v rojstni kraj avtorja »Hamleta« številne tujece.

Prške mestne knjižnice, ki so doslej izposojale knjige zastojni, bodo v bolole zahtevale izposojnino. Tako je te dni sklenili praški mestni svet, ki daje 4 milijone Kč na leto za knjižnice v Pragi.

Za proslavo 100letnice slavnega norveškega pisatelja Bj. Björnsona, ki bo letos v decembru, so Slovaki pravkar sestavili poseben odbor. Björnson je nekoč pred vso Evropo nastopil zoper zatiranje malega slovaškega naroda na Ogrskem.

Prški kvartet, ki je pravkar dovršil turnejo po Jugoslaviji, se je vrnil v Prago. Za prihodnjo sezono je že sprejel večji angažman. Nastopal bo v Bolgariji, Grčiji in Turčiji.

znanih cenah. To, da si lahko dobil novo knjigo po 10—15 Kč, dočim je ob izidu stala 40—50 Kč, je nekoliko demoraliziralo kupujoče občinstvo, ker je pokazalo, da donar za knjigo ni baš najboljša investicija. Zato »Narodni Večerniki« svari založništva preč takim postopanjem.

Nova knjiga Henrija Bergsona. V idejni književnosti zadnjega časa je mogel dek spis »Le deux sources de la morale et de la Religion«, ki ga je pravkar objavil eden največjih modroslovcov sedanjosti, Henri Bergson. Sivolasi mislec razvija v tej knjigi svoje nazore o etiki. Pri tem posega globoko h koreninam spoznavanja, razpravlja o razumu in podzavestnih silah, o moči iluzij, o dveh protislovih, v človeški notranjosti delujočih inteligencah, ki prihajata iz dveh različnih virov: o statični in dinamični inteligenci. Dalje se Bergson bavi v tej knjigi z vprašanji religije, svobodne volje, individualne in socialne etnosti, z mirom in vojno in z drugimi osnovnimi problemi, ki kažejo silno razdvojenost današnje človeka in utemeljujejo njegovo težko krizo. Bergsonovo presojanje sedanjosti je, prav kakor Freudovo, dokaj črnogledno. Veliki mislec, ki je dal evropskem mišljenju toliko dragocenih pobud, ga osvobodil banalnega materializma, uveljavil v filozofiji biološke poglede, v umetnosti intuicijo, v vsem pa »elan vital«, je z najnovejšo knjigo nekako zaključil svoj sistem. Zato Bergsonov spis upravičeno vzbuja v vsem kulturnem svetu zanimanje in pozornost. Bolj kot kdaj prejje človek baš danes išče takih dokumentov.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Domače vesti

Izročitelj odlikovanja p. Sattnerju. Zasluznost slovenskega skladatelja p. Hugolinu Sattnerju, ki ga je, kakor smo že poročali, Nj. Vel. kralj odlikoval z redom sv. Save 3. razreda, je preteklo soboto zupan g. dr. Puc izročil odlikovanje ob prisotnosti župnika dr. Romana Tomčina in zastopnikov naših pevskih društev. V svojem nagovoru je g. zupan odlikovancu čestital in poudarjal njegove zasluge za slovensko glasbo. P. Sattner je izrazil svojo zahvalo za najvišje odlikovanje in prosil župana, da sporoči njegovo zahvalo na najvišjem mestu. Za Hubadovo župo JPS je odlikovancu čestital župni povodja g. Zorko Prelovca.

Promoviral je na medicinski fakulteti univerze v Zagrebu g. Perko Slavko iz Novega mesta za doktorja vsega zdravilstva. Promoviralec je bil ves čas svojega študija agilen član in dolgoletni odbornik Jugoslovenskega akademika društva »Triglava« v Zagrebu. Na zagrebški univerzi je diplomiral z odličnim uspehom za magistra farmacije g. Tomi Hočevar iz Ljubljane. Čestitamo!

Upokojitev v državni službi. Načelnik oddelka za gozdarstvo v ministrstvu za gozdarstvo in rudnike inženjer Vojko Koprivnik je na lastno prošnjo upokojen.

Udeležence natečaja za idejno skico turističnega doma na Irskem Vencu javlja društvo »Frška gor« iz Novega Sada, da zaradi velikega števila prispelih natečajev razsodišče ni moglo dovršiti dela v določenem roku. Rezultat bo javljen v najkrajšem času.

Kongres gradbenih podjetnikov. V Beogradu se je vršil v nedeljo kongres Zveze združenih jugoslovenskih gradbenih podjetnikov v zvezi s proslavo dvajsetletnice Uduženja beograjskih gradbenikov. Pri volitvah je bil za načelnika izvoljen Ranko Živković.

Član SPD določi v hotelu g. Franca Paara na Jesenicah 20 odstotni popust na cenah prenočitve, tako da stane član SPD soba v 4. nadstropju 40 Din (2 postelji ali 20 Din (1 postelja), v II. nadst. 32, odnošno 15 Din. Prav tako imajo člani SPD 20 odstotni popust za vožnjo z avtomobilom g. Paara na Jesenicah, tako da jih stane vožnja 4 Din za 1 km. Članom se priporoča uporabljanje teh ugodnosti.

Občni zbor Slovenskega planinskega društva, osrednjega društva v Ljubljani, bo 29. t. m. ob 20. v dvorani Mestnega doma v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.

Telefonski promet med Ljubljano in Warnsdorffom na Češkoslovaškem je urejen. Taksa znaša za naveden razgovor 5.40 zlatnega franka.

Izprememba uradnih ur na poštah. Poštna direkcija dravske banovine razglasi: Različne druge izpremembe so povzročile tudi izpremembo uradnih ur za stranke pri teh-le pogodbenih državnih poštah: Artilje ima uradne ure za stranke ob delavskih od 8-12 in 14-18; Bizeljski od 8-12 in 14-18; Bogojna v Prekmurju od 8-12 in 14-18; Boštanj od 8-12, 14-18; Brezovica pri Ljubljani 8-12, 14-18; Črna na Koroškem 8-10, 14-18; Dol pri Hrastniku 9-12, 14-18; Dole pri Ljutju 9-12; Dolenja Hruška 8-12, 14-18; Dvor pri Žužemberku 8-12, 14-18; Fala 9-12, 14-18; Grizze 8-12, 14-18; Jurkloster 8-14; Juršinci 8-12, 14-18; Kokra 8-12, 14-18; Koprivnica pri Rajhenburgu 8-12, 14-18; Kotlje 9-13; Laporje 8-12, 14-18; Mala Nedelja 8-10, 14-18; Marija Snežna 8-11, 14-17; Pilištanj 8-10, 14-18; Planina pri Sevnici 9-12, 14-18; Podsedra 8-12, 14-18; Ponikva 8-12, 14-18; Prečna pri Novem mestu 8-10, 13-16; Radomlje 8-14; Slivnica pri Celju 9-12, 14-18; Smlednik 8-12, 14-18; Srednja vas v Bohinju 8-12, 14-18; Stari trg pri Kočevju 8-12, 14-18; Sv. Barbara v Halozah 7-11, 14-16; Sv. Križ pri Ljutju 8-12, 14-18; Sv. Lovrenc na Dravskem polju 8-12, 14-18; Smartno v Rujnu 8-12, 13-15; Trzin 9-11, 14-18; Velika Loka 9-12, 15-18; Vodice nad Ljubljano 8-12, 13-15; Zagradec na Dol. 9-12, 15-18 in Zgornja Poljskava 8-12, 14-16.

Rektorat beograjske univerze razglasi, da so z odlokom univerzitetnega senata predavanja na beograjski univerzi ustavljena do 20. t. m.

Pedesetletnica cetinjske gimnazije. Na Cetinju se je te dni proslavila pedesetletnica obstoja tamkajšnje gimnazije. Pri tej priliki je kraljev delegat general Maksimović izročil ravnatelju gimnazije znesek 25.000 dinarjev kot dar Nj. Vel. za sklad sromošnih dijakov.

Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu naznanja, da bo predaval na red-

nem tedenskem sestanku to sredo 13. t. m. vseučiliški profesor g. dr. Fran Kogoj o govornosti ali leproi (s projekcijami).

Nova grobova. V Malih Braslovčah je v petek preminila v 52 letu starosti g. Marija Muhovčeva, soproga gostilničarja in posestnika g. Avgusta Muhovca. Zjutraj je še zdrava vstala in opravila vsa dela, nenadno pa ji je postalo slabo. Malo trenutkov nato se je že presekla v večno življenje zadeta od srčne kapi. Zapuščala tri sinove in eno hčerko, ki jih je kot skrbna mati dobro vzgojila. Bila je skrbna gospodinja in dobra tovarišica svojemu možu. — Po dolgi bolezni je v 81. letu starosti umrla ga. Franciska Reitzova v St. Jerneju. Blaga pokojnica je bila vzorna mati in velika dobrotnica siromakov. — Pokojnicama blag spomin, zažalostim naše sožalje!

Smrt zagrebškega vseučiliškega profesorja. Po dolgi bolezni je umrl v Zagrebu g. dr. Vinko Marochino, docent na veterinarski fakulteti zagrebške univerze. Njegovo znanstveno delovanje je našlo splošno priznanje v znanstvenih krogih.

Smrt zaslužnega Karlovačana. V Karlovcu je umrl Ivan Legat, poveljnik tamkajšnjega gasilnega društva in bivši mestni zastopnik. Pokojnik si je pridobil velike zasluge za razvoj karlovskega gasilstva.

Mrtva žena v vlaku. V nedeljo je zagorski vlak pripeljal v Zagreb mrtvo ženo, 62 letno kmetico Gilko Cigulovo od Sv. Križa-Začetja v hrvaškem Zagorju. Kmetica sta vodila v zagrebško bolnico njen sin in hčerka, pa jima je nevarno bolna mati med vožnjo umrla.

Neke češkoslovaške zavarovalnice, ki so sklenile zavarovalne pogodbe na življenje, glaseče se na zlate krone avstro-ogrske veljave, so menjale, da so sedaj dolžne plačati zavarovane vsote v razmerju za 4 slabe povojne krone 1 Din. Vabim vse osebe, ki bi bile po taki nemogoči razlagi zavarovalnih pogodb oškodovane, naj mi naznanijo svoj naslov in podatke dotičnih pogodb, da podvzamemo skupno akcijo proti takemu postopanju. Odgovore prosim nasloviti na odvetošniško pisarno dr. Gvidon Sernece, Celje, Kralja Petra cesta 16.

Odlična kvaliteta naših cigaret. Uprava državnih monopolov je prejela od uprave veleposlani v Solunu nagrado »Grand prix« z diplomom, s katero je nagajena za razstavljene cigarete na veleposlani, ki se si svojo odlično kvaliteto pridobila splošno pozornost.

Zavodi za umobolne prenapolnjeni. Uprava občne državne bolnice v Ljubljani nam je poslala: »Ker so vsi zavodi za odvajanje umobolnih zopet prenapolnjeni, je vsak sprejem brez predhodnega vpoklica na podlagi pisne prošnje, opremljene z zdravniškim izpričevalom, nemogoče. Na to se opozarja v lastnem interesu vsi prizadeti.«

Pr pokvarjenem ali preobremenjenem želodcu, zgagi, pri početnem čiru v želodcu vam pomore

Dobiva se v vseh lekarnah

Odobreno od Min. zdr. in var. zdr. št. 2009 S. II. 1932.

SALVACID

Požar v Stari Oselici. Dne 6. t. m. ponoči je v Stari Oselici do tal pogorela lesena hišica, last Marjane Peternele. Lastnica trpi precejšnje škodo, ki pa je k sreči vsaj delno krita z zavarovalnico. Vzrok požara niso znani.

Starši, ne dajate otrokom alkoholnih pijač. Pišejo nam: Žalosten dosednji se je pripetil te dni v vasi Sv. Vidu pri Ptaju, kjer so otročki na svojem službenem obhodu našli na zakonca Antona in Marijo B. iz Pobrežja, ki sta hodila iz gostilne v gostilno in popivala. Pri tem pa sta opajali tudi svojo 5 letno hčerko tako, da se ni mogla držati po koncu. V takem stanju sta roditelja vodila dekletce po vasi, da so se številni vaščani zgražali nad njima. Ko ju je stavila orožniška patrulja na odgovor, sta izjavila, da ne moreta nič za to, če se dekletce upijani.

Pokora za vsiljevanje ljubezni. Pred kazenskim sodnikom v Ptaju se je zagovarjal Franc Gomilšek, posestnik sin iz Dragoviča, ki ga je obtožila dolžnica, da je lani oktobra pri posestniku Lajhu v Gaberniku, kamor je prišla Ana Slatinškova na obisk, to nadlegoval in ji silil ljubezen. Ana pa ga je zavrnila zaradi česar se je začel razburjati. Potegnil je Ano iz hiše na dvorišče ter ji ukazal, naj gre tri korake pred njega, da jo ustrelj. Slatinškova te grožnje ni smatrala za resno in se ni hotela oddaljiti. Tedaj pa je Gomilšek izvelikele samokres in ga sprožil. Strel je zadel Slatinškovo v levo stran prsi in jo lahko poškodoval. Izgovarjal se je, da je v kritičnem momentu zaslišal neko fantovski kričanje. Ker so ga fantje nekoč že napadli, je hotel v svojo obrambo nabasati samokres, ki pa se je sprožil in zadel Slatinškovo. Ta njegov zagovor je bil malo verjeten in je bil Gomilšek obsojen na tri mesece strogega zapora in na povračilo stroškov.

Huda poškodba z ročica. Nedavno je bilo v Antoničevi gostilni na Hajdinu več gostov, med njimi tudi brata Stanko in Iv. Ogrizek iz Hajdine. Zvečer pa sta prišla v gostilno tudi Strižič Jozef, mesarski pomočnik iz Hajdine, in Sagadin Josip, zidar iz Apač. Ko je gostilničar napovedal zaključno uro, so se podali gostje iz gostilne. Ko je prišel Strižič s Sagadinom iz gostilne, je dobil nenkrat hud udarec z nekim težkim predmetom po glavi. Tudi Sagadin je bil napaden. Strižič se je prikel še do Maruška Mihaela, ki je njegov sorodnik in pri katerem stanuje. Tu se je zgledil nezavesten na tla in ga je v takem stanju našel g. Marušek, ki ga je dal prenesti v hišo, kjer so mu rano izmili. Strižič še danes ne more iz postelje. Orožniki so dognali, da ga je napadel Iv. Ogrizek, ki je čin tudi priznal.

Ubil brata zaradi krompirja. V Čitluku pri Mostarju je Mate Ramljak z nožem razparal trebuh svojemu bratu Franu, ker mu je ta, pristigši od lakote vzel iz kleti nekaj kilogramov krompirja. Fran je bil prepeljan v bolnico, kjer je naslednjega dne umrl.

Prepoved zahajanja v krčme. Okrožno sodišče v Mariboru je prepovedalo Dimniku Adolfo, pekarskemu mojstru, stanujočemu pri Sv. Lenartu v Slov. gorah, zahajati v krčme za dobo 1 leta (do 23. februarja 1933). — Dmroviču Antonu, rudarju v Zagorju, je prepovedano zahajanje v krčme za dve leti (do 26. marca 1934). — Okrožno sodišče v Celju je prepovedalo Čoklu Jožetu, stanujočemu kot vinčarju v

Sladki gori, zahajati v krčme za dobo 2 let (do 1. aprila 1934).

Objede oblike barva v različnih barvah in pisira tovarna Jos. Reich.

Bakrene, medene in aluminijaste predmete izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, Za Gradom 9.

Iz Ljubljane

Trboveljski mladinski zbor koncertira drugi v letošnji sezoni v Ljubljani v nedeljo 17. t. m. ob 11. dop. v veliki unovski dvorani. Trboveljski mladinski zbor je v resnici izvrsten, ima sveže mlade glasove, ki so prav izvrstno naštirani. Zadnji koncert je napolnil unionsko dvorano. Prepričani smo, da bo imel obilen poset tudi v nedeljo 17. t. m. Sedeži po zelo nizkih cenah so v predprodati v Matični knjižarni.

Narodna čitalnica v Spodnji Šiški bo imela redni občni zbor 17. t. m. ob 9. dopoldne z običajnim dnevnim redom. V primeru, da občni zbor ob napovedani uri ne bi bil sklepen, se bo vršil pol ure kasneje nov zbor ob vsaki udeležbi.

Jadranski Drevi ob 20. bo predaval na članskem sestanku g. dr. C. Oblak »Goethe in njegov odnos do prirode« Vsa kulturna Evropa se spominja velikega pesnika ob stoletnici njegove smrti s spominskimi svečanostmi in predavanji. Udeležite se polnoštevno izrednega predavanja.

Svobodac in »Zarja« priredita v sredo 13. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice 10. delavski prosvetni večer. Sodelovala bo delavska godba »Zarja«. Ciril Strunkež bo predaval o človeku in o knjiži, Ferdo Delak in Boris Božič bosta recitala dve pesmi, Milena Verbičeva in konservatorist Drago Burger zapojeta več lepih solospjevov, Jože Brdnic zalaga na rog skladbo »Podoknic« napisano za ta večer od domačega skladatelja Josipa Škorpiča, umetniška plesalka Katja Delakova bo zaplesala dva zanimiva plesa »Vihar« in »Odlomek iz cirkuša, Stanko Biteznič pa bo poročal nekaj veselega. Vstopnice po 4, 3 in 2 Din.

Pevsko društvo Slavec v Ljubljani bo imelo v ponedeljek 18. t. m. svoj vokalni koncert. V zadnjem času se je zbor Slavca zelo visoko povzpeli in ga moramo prištevati k zborom, ki imajo veliko ambicijo in požrvalnost. Njegov letošnji koncert, spored je izredno zanimiv in bo izjavjal pod vodstvom svojega pevovodje g. Krista Perka skladbe, ki se v našem mestu prvič izvajajo. Vstopnice se že dobe v Matični knjižarni. Koncert bo v Filharmoniji.

Šiškarji. Sadjarska in vrtnarska družnica vabi k 10. strokovnemu predavanju, ki bo danes točno ob pol 8. zvečer v deški osnovni šoli.

Drevi ob 21. bosta nastopila v restavraciji »Zvezdic« g. Zlotovič in njegova soproga s šaljivim govori in kipeži. Vstop prost.

Tenis odsek Atene vabi vse prijatelje tenisa k vplevanju, ki se bo vršilo od srede vsak torek od 16. do 17., v damski sobi kavarnе Emona.

Društvo »Bela Krajina« v Ljubljani vabi Beokrajince, ki žive v Ljubljani, na sestanek v sredo 13. t. m. ob 20. v restavraciji hotela »Sion«. Na programu bo poleg drugih vprašanj tudi razpravljanje o propagandi za Belo Krajino. Pridite!

Društvo zasebnih in avtonomnih meščencev v Ljubljani bo imelo redni letni občni zbor v sredo 27. t. m. ob pol 20. v predavalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, ogejni vhod, prtilišče, levo.

Akcija za pocenitev kruha. Z uklenjenjem žitnega rožima so cene moki padle. Ker Ljubljanski peki prodajajo kruh še po starih cenah je tržno nadzorstvo pozvalo peke na sestanek, da se določi do nove cene kruha. Dosedanje cene kruha so: beli 4.50 Din, polbeli 4, črni in rženi 3.40 Din za kilogram.

Posostrena kontrola mleka. Sporazumno z mestnim dohodarstvom uradom je tržno nadzorstvo odredilo nadzorstvo kontrolno v mesto uvoženega mleka. Na vseh mitnikah na periferiji mesta bodo kontrolni organi dnevno pregledovali mleko, jemali vzorce, pazili pa bodo tudi na značilne pogoje. Za vsako mlekarico bo uvedena posebna kartoteka, kamor se bodo beležile vse ugotovitve o kvaliteti mleka kakor tudi eventualne kazni.

ROBERT LOUIS STEVENSON

je eden največjih angleških romansopiscev, čigar obsežno delo

Ugrabljen

je pravkar izšlo v založbi TISKOVNE ZADRUGE.

Davčne ugodnosti za delavske hiše. Ob koncu marca so prejeli stanovalci kolonij na Galjevičev, v Gramozni jami in na Cesti dveh cesarjev od mestne davčne uprave poziv, da morajo predložiti do 30. t. m. gradbeno in rabno dovoljenje, za kar je treba plačati takso po 320 Din, ker sicer davčna uprava zavrne njih prošnje za ugoditev davčnih ugodnosti v pogledu zgradbene. Na prošnjo mestnega načelnika in po intervenciji magistratnega nadzornika g. Jančigaja je finančna direkcija odločila, da je smatrati vse tri kolonije kot poseben tip delavskih hiš, za katere bo plačati razumno nizko takso, nakar bo davčna uprava za Ljubljano dovolila davčne olajšave za zgradarino. Davčni upravi napravila prav težko stališče okolnost, da so nekateri lastniki teh hišic, zgrajenih s pomočjo mestne občine, potem oddali stanovanje najemnikom sicer proti nizki najemini.

Življenje in umiranje v marcu. Po izkazu fizikata je bilo v marcu rojenih 193 otrok, od teh 99 moških in 85 žensk, mrtvorojenih pa je bilo 9. Umrl je 108 oseb, od teh 58 moških in 50 žensk. Domačinov je umrlo 58, tujecev 50. V zavodih je umrlo 78 oseb. Vzroki bolezni so bili: ošpice 7, davica 2, influenca 2, druge nelezljive bolezni 1, jetnika 14, druge oblike jetike 1, rak 15, vnetje možganske mrene 1, bolezen na srcu 10, akutna bronhitis 1, kronična bronhitis 9, druge bolezni na sapnih 2, vnetje slepiča 1, krčenje jeter 1, prirojena slabost 13, starost 11, nezgode 2, samomor 1 in druge bolezni 13. Jetnika je pobrala največ ljudi, kajti marec je za jetične najboljše mesec, a tudi število raka je bilo nenavadno. V sedanjem nestanem vremenu razsaja v Ljubljani in okolici nalezljiva influenca, ki ni silna hripa. Po njej napadene osebe boleha največ 3 dni

nakar se jim stanje izboljša. Influenca je zlasti razširjena na Barju. Mestnem fizikatu so bile v marcu prijavljene te-le nalezljive bolezni: škriatinka 6, davica 4, šen 3 in influenca 10.

Huda nesreča dijaka. Dijak srednje tehniške šole 21 letni, Leopold Bauer, stanujoč v Meningerjevi ulici, 15, se je večeraj popoldne udeležil šolskega ogleda novih čitalniških poslopj za glavno postajo. Med tem ko so se tovariši porazgubili po drugih delih stavbe, se je Bauer povzpeli na visok oder, kjer je nameraval prestopiti nekaj desk. Nenadno pa je izgubil ravnotežje in padel iz drugega nadstropja na tla med zidarsko navlako. Pri padcu si je nesrečni dijak poškodoval obe roki in mobilni tudi notranje poškodbe. Ponesrečenca so prepeljali nemudoma z reševalnim avtom v splošno bolnico.

Vprašanje policijskih zaporov. Mestno občino, ki ima po zakonu vzdrževati policijsko poslopje in policijske, zapore, in pravosodno upravo so se vršila pogajanja za nastanitev policijskih zaporov. Pravosodna uprava je namreč odgovarjala policijske zapore v Justični palači neprekinjeno še do 1. septembra, nakar se morajo izprazniti.

Danes nepreklicno zadnjokrat sijajna opereta

Gospodična, napačen spoj

Krasna vsebina, petje, šlagerji. Življenje v baru z lepimi plesalkami, humor in smeh!

Magda Schneider

Najnovejši Foxov zvočni tednik. Ob 4, 1/8 in 9 1/4 zvečer.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Zastrupljenje s plinom. V stanovanju inž. E. H. na Aleksandrovi cesti 15 se je pripetila v noči na večer usodna nesreča. Pri imenovanju stranki zaposlena služkinja 34-letna Antonija Galova se je podala predinsnočnim v svojo sobo in je pustila odprto plinsko pipo, zaradi česar je uhajal plin iz kuhinje tudi v njeno, poleg kuhinje se nahajajočo sobico. Galova se je vloga v svojo posteljo, v teku noči pa jo je plin popolnoma omamila. Domači so našli zjutraj Galovo nezavestno. Nesrečno služkinjo so takoj prepeljali z reševalnim avtom v bolnico, kjer so zdravniki poizkušali rešiti ji življenje. Vsi poizkusi pa so ostali zaman in je Galova zastrupljenju podlegla. Nesrečna služkinja je bila doma iz Kostanjevice na Dolenjskem.

Poškodovan v pretepu. V splošno bolnico so pripeljal 32-letnega delavca Mihaela Sojerja, stanujočega v Notranji Gorici. Sojere se je nahajal predinsnočnim v fantovski družbi v neki gostilni v Borovnici. Med njegovo družbo in pa nekimi drugimi mladimi ljudmi je nastal pozneje prepri, iz katerega se je razvil hud pretep. V splošni zmešnjavi se je več fantov lotilo Sojerja, ki so ga ranili z nožem in ga obdelali tudi s steklenicami. Sojere je naposled obledel ves krvav v gostilniški sobi. Imel je prezezan obraz in več poškodb na hrbtu. Njegove rane niso nevarne za življenje.

Prijet žepar. V Kovačevi gostilni v Kolodvorski ulici je bilo predinsnočnim izredno živahno. V gostilni, kjer točijo dalmatinsko vino, se je nagnetilo že v teku popoldneva obilo gostov, med katerimi so bili tudi tatinski tipi. Eden njih, in sicer 34-letni Stefan Škerlj, doma iz Primorja, se je lotil natakarije Podlesnikove ter ji v gneči izmaknil precej rejeno listnico. Škerlj je hotel s svojim plenom že oditi iz ulice, a ga je pri njegovem početju opazoval eden gostov, ki ga je zajel v veži ter ga izročil na cesti stražniku. Seveda je moral tat vrniti listnico natakariji. Aretirani Stefan Škerlj je bil že dalje časa zasledovan od naših varnostnih oblastev zaradi najrazličnejših prestopkov.

Lopate je kradel. V nedeljo ponoči je bil v nekom lokalu v mestu aretirani 27-letni Alojzij Milarič, brezposelni delavec, ki se pa tudi v boljših časih ni nikoli zanimal za resno in pošteno delo. Potopal se je okrog po Ljubljani in tako rekoč na vsak korak našel sekuro, lopato ali kaj slibnega. Tako je pač pripovedoval po aretaciji na policiji, a mu tega seveda niso mogli verjeti. Ker je nakradene lopate in slabo orodje prodajal v okolico mesta, je prišel zaradi nizkih cen, ki jih je nastavljal, preveč na glas in je tako začel zaradi tega tudi v roke močnem postavu. Pri zaslišanju na policiji pa je naposled vendarle priznal, da je lopate in drugo orodje nakradel v gramozni jami Stavbne družbe na Ljubljanskem polju.

Iz Maribora

Imenovanje. Profesor mariborskega državnega ženskega učiteljskega g. Franjo Baš je imenovan za ravnatelja pokrajinskega arhiva v Mariboru in bo razrešen dosedanje proforske službe. K imenovanju naše iskrene čestitke!

Tinka Wesel-Pollitke bo gostovala v mariborskem Narodnem gledališču v naslovni vlogi opere »Traviata« samo še dvakrat.

Seja mestnega občinskega sveta bo drevi ob 18. v mestni posetovalnici.

Pevsko društvo Jadran je imelo v nedeljo občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število članov in prijateljev društva. Po zadovoljivih poročilih predsednika dr. Bergoča, tajnika Bratusa, blaginjska Kristofa, zborovodje Laha in dr. Fornazariča kot vodje pomožne akcije so sledile volitve in je bil izvoljen dosednji odbor z zaslužnim in agilnim predsednikom dr. Bergočem na čelu.

Nad 300.000 Din bolniških podpir in pogrebni je razdelilo v teku 10 let svoje

Tečaj za šivanje. Slovensko žensko društvo v Mariboru priredi od 15. t. m. dalje dva tečaja za šivanje, ki bosta trajala po 6 do 8 tednov. Prvi se bo vršil ob nedeljah popoldne, drugi ob delavskih zvečer dvakrat ali trikrat na teden. Prijave do srede 13. t. m. v trgovini ga. Zlate Bršlakove, kjer se dobe tudi vsa potrebna posnila.

Nočno lekarniško službo ima ta teden Vidmarjeva lekarna pri »Arehu« na Glavnem trgu.

Nove žrtve noža so pripeljali v nedeljo v mariborsko splošno bolnišnico. Postal je to že običaj, da sprejema mariborska bolnica vsako nedeljo žrtve divjaskih pretopov na deželi, brez katerih ne mine skoro nobena nedelja. V soboto pozno zvečer je prišlo do hudega pretepa v Dobrenju. Francu Eferlu je zadel težko rano nek fant z nožem v pleča. V Zgornjem Dupelju pa je sunil z nožem neki fant 20 letnega delavca Rudolfa Črnka zelo močno v levo roko in mu prerzel žile. Na Ranci je tudi prišlo do krvavega pretepa. Nekaj posestnik je z nožem nevarno obdelal vinčarja Josipa Flinžgarja.

Iz Celja

Lep pokloni ljubitel. Te dni je praznoval v Celju faktor tukajšnje tiskarne »Celej« g. Alojz Peyerl 40-letnico svoje udeleževanja v črni umetnosti. Številnim čestitkam se pridružujemo tudi mi!

Za brezposelne v okoljski občini je daroval vodja celjske glavne založbe piva »Uniona« g. Drago Naprudnik znesek 80 Din, ki mu je pripadal kot honorar za sestavo statistike o porabi piva v celjski okoljski občini. Hvala!

Prijubljani slovenski vokalni kvintet, obstoječ iz gg. Štibernika, Juga, bratov Petrovičev in Sulca, bo koncertiral v soboto 16. t. m. ob 20. v mali dvorani Celjskega doma. Na sporedu bodo 3 skladbe Rista Savina, 1 dr. Ivapca, 2 Lajovic, 1 Fibicha, 1 Suka, 1 Deva, 1 Škerjanca, 3 Adamčiča, 1 Osterca, 1 dr. Schwaba, 2 Zorka Prelovca in 2 Cirila Preglja. Vstopnice se dobe v predprodati v knjižarni Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti. Zanimanje za ta koncert najboljšega našega vokalnega kvinteta je izredno veliko.

Pisni in glasbeni večer, ki ga je priredila znana plesalka gđ. Erna Kovarčeva v soboto zvečer v celjskem gledališču, je uspel pri srednje velikem obisku razmeroma zadovoljivo. Obisknost je bilo umetnici in njemim sodelavcem hvaležno za itak redko priliko, ko je moglo po daljšem odmoru zopet gledati nekaj čednih plesnih točk.

Opozarjamo na nocojšnji uprničev Frankove drame »Vrsko«, v kateri nastopi poleg domačih igralcev, članov celjskega Dramskega društva, v glavni vlogi kot gost g. Kralj, član ljubljanskega gledališča. Pohitite z nabavo vstopnic čez dan v knjižarni Goričar & Leskovšek. Cene so znatno znižane.

Otvoritev letošnje kolesarske sezone je bila v nedeljo s tekmo celjskega Kluba slovenskih kolesarjev na 22 km dolgi progi Celje-Sv. Peter v Savinjski dolini—Zalec. Doseženi so bili naslednji rezultati: 1. Zupane Albin 46.58, 2. Kjafer Franc 48.18 in 3. Zeme Jožko 49.06. Izven konkurence so pa vozili: 1. Abulnar Franc (Motokolesarski klub Ilirja iz Ljubljane) 43.49, 2. Kesic Drago (Hermes iz Ljubljane) 47.15 in 3. Kesic Franc (isti klub) 49.05. V zvezi z dirko se je vršil ob občini udeležbi kolesarjev prijateljski izlet v Zalec.

Razne nesreče. Med delom se je vžgal 17-letni mlarski vajenec pri mojstru Zagarju v Gotovljah pri žalcu Jakob Piki v sredinec leve roke tako močno, da je moral poiskati pomoč v celjski bolnici. Pred dnevi je napadel neki možki 48-letno dnmario Marjo Zabukovskovo iz Jazbine pri Drajah in jo obdelal s kolom tako,

Gospodarstvo

Finančni rezultati naših železnic

Glavna direkcija državnih železnic je nedavno izdala statistiko o naših železnicah za l. 1930, ki vsebuje tudi zanimive podatke o finančnih rezultatih te državne gospodarske ustanove. Po teh podatkih so se dohodki in izdatki naših državnih železnic zadnja leta gibali tako-le (v milijonih Din):

1927 1928 1929 1930

skupni dohodki 2391 2456 2680 2655

skupni izdatki 2733 2585 2688 2732

deficit 342 129 8 77

Kakor je iz gornjih števk razvidno se je deficit železnic v l. 1929 zmanjšal na 8 milijonov dinarjev in je tudi l. 1930 znašal le 77 milijonov nasproti 342 v l. 1927. Pri tem je treba upoštevati, da se je v l. 1930 promet že precej skrčil. Blagovni promet (privatno blago) je namreč padel na 16.475.000 ton nasproti 19.223.000 tonam v l. 1929, število prevoženih potnikov pa je padlo od 48.16 na 46.16 milijona. Če so navzlic temu dohodki le razmeroma malo nazadovale, je to prinesla povišan blagovni tarif, kar je razvidno tudi, če primerjamo dohodek od prometa tovornega blaga. Leta 1929 so znašali dohodki od tovornega prometa 1827.4 milijona Din, leta 1930 pa 1824.5 milijona Din. Dohodki od tovornega prometa so se torej zmanjšali le za 2.9 milijona Din ali za 1.6 odstotka, čim se je količina prevoženega privatnega blaga zmanjšala za 2.748.000 ton ali za 14.3 odst.

Naš indeks cen se je zaenkrat ustalil

Odslek za gospodarske studije pri Narodni banki je pravkar objavil podatke o gibanju cen v marcu t. l. Za ta mesec znaša **totalni indeks 67,8** nasproti 67,3 v februarju, 67,8 v januarju, 67,2 v decembru in 68,6 v novembru. Od lanskega decembra je torej naš indeks cen precej stabilen in se giblje v mejah med 67,2 in 67,8. Zadnji večji padec je bil zabeležen od novembra na december (od 68,6 na 67,2). Seveda je pričakovati, da bo indeks za tekoči mesec zopet nazadovale, in sicer zaradi ukinitja žitnega režima, ki je povzročilo padec cen pšenice in moki.

Pri posameznih delnih indeksih opazimo v februarju naslednje spremembe. Indeks cen rastlinskih proizvodov se je dvignil za 5,7 točke na 76,0, in sicer v zvezi z dvigom cen koruzi in fižolu. Cene živil in živalskih proizvodov so v nadaljnjem padanju in se je indeks ponovno skrčil za 2,6 točke na 55,0. Indeks cen mineralnih proizvodov se je dvignil za 1 točko na 76,7, indeks cen industrijskih izdelkov pa je nazadovale za 0,5 točke na 68,3. Indeksne številke za letošnji marec kažejo v primeri z odgovarjajočimi številkami za prejšnja leta naslednje gibanje:

marca	rastl.	živ.	indust.	totalni
1929.	137,9	102,0	96,2	106,6
1930.	95,6	109,5	83,6	91,1
1931.	73,3	77,4	72,6	76,6
1932.	76,0	55,0	68,3	67,8

V gornji tabeli je najbolj značilen padec indeksa cen živil in živalskih proizvodov. Ta indeks je v zadnjih 2 letih padel na polovico.

Indeks cen glavnih izvoznih in uvoznih predmetov sta se v letošnjem marcu dvignila, in sicer oba za 1,4 točke, tako da se napetost med obema indeksoma ni spremenila. Indeks cen glavnih izvoznih predmetov znaša 66,7, indeks cen glavnih uvoznih predmetov pa 65,8.

Občni zbor Hmeljarskega društva za Slovenijo

Celje, 11. aprila.

Včeraj dopoldne se je v Roglekovi dvorani v Zalcu 52. občni zbor Hmeljarskega društva za Slovenijo. Udeležba je bila srednje velika. Zaradi obolenosti predsednika g. Rogleke je vodil občni zbor podpredsednik g. Mihelič iz Celja, ki je po pozdravu navzočih podal v svojem predstavljenem poročilu sliko teže krize, ki je zadel vsa svetovna gospodarstva, zlasti pa hmeljarstvo. Izbrano poročilo o delovanju društvenega odbora v preteklem letu je podal nato tajnik in blagajnik g. Petriček, ki je tudi predložil obračun za l. 1931. Vse poslovanje je bilo v popolnem redu in je bil blagajnik soglasno podeljen absolutno. Pojasnjena je bila nato tudi zadeva, ki je povzročila nedavno precej razburjenje med našimi hmeljarji. Na hmeljski konferenci v Zenevi je namreč zastopal vse jugo-

slovensko hmeljarstvo (pri tem seveda tudi savinjsko) zastopnik hmeljarjev iz Bače. Slovenski hmeljarji so sicer želeli poslati na to važno konferenco lastnega zastopnika v osebi g. inž. Dolinara iz Celja, vendar jim to ni uspelo, ker država v interesu štednje ni mogla prispevati ničesar v ta namen. Hmeljarsko društvo pa tudi ni hotelo za predmetno potovanje nobenega zneška. Zastopnik hmeljarjev iz Vojvodine je bil poslan na lastne stroške tamkajšnjih hmeljarjev v Zenevo, kjer je pač na svoj način zastopal tudi interese našega hmeljarstva. Vršila se je nato volitev dveh predgovorcev računov in sta bila ponovno izvoljena gg. Jošt in Naraks. Društvena članarina za prihodnje leto je ostala nespremenjena v višini 10 Din. Posamezne hmeljarske podružnice so predlagale več važnih predlogov, tako glede letošnje pravčasne preskrbe železniških legitimacij za hmeljske obrabce, glede čimprejnejše uzakonitve enotnega hmeljskega provenienčnega zakona za vsa država, glede obveznega signiranja savinjskega hmelja v hmeljskem okolici od Celja do Vranskega z označbo »Spodnještajski hmelj, Savinjska dolina« in glede preskrbitev dolgoročnih posojil hmeljarjem itd.

= Valutno vprašanje Srednje Evrope.

V zvezi z nedavnimi pogajanjimi francoskih in angleških državnikov v Londonu zaradi srednje - evropskega vprašanja, so inozemski listi prinesli vesti, po katerih naj bi podunavske države opustile zlati standard. Razni listi so ventilirali vprašanje ali ne bi kazalo srednje-evropskih valut prilagoditi današnjim razmeram. Glede na te vesti je češkoslovaška vlada izdala uradno pojasnilo, v katerem pravi, da prihaja za srednje - evropske države v poštev edino vprašanje ugodne konsolidacije dolgov, nikakor pa kakršnikoli način valutnih eksperimentov. V Londonu niso bili v pogledu ukinitja zlatega standarda stavljeni nikakoli konkretni predlogi in so he v teku konverzacije prišle v razpravo teoretske eventualnosti. Kakor poroča »Echo de Paris«, je bilo dejansko od angleške strani pri razgovorih državnikov v Londonu priporočeno (od predstojnika angleškega zakladnega urada sira Leyth-Rossa), da bi vse podunavske države opustile zlati standard, kar bi povzročilo, da bi se notranji dolgovi v teh državah znižali in bi se cene uredile na novi bazi. Francoska delegacija je za to eventualnost stavila pogoje, da bi se moral takoj zlati standard vseh valut določiti na novi bazi in takoj uveljaviti, ker podunavske valute niso tako močne, da bi se same morale obdržati brez zlate relacije kakor angleški funt. Angleški predlog, ki je v Londonu baje prišel v diskusijo, ni nov. V finančnem odboru Društva narodov so angleški člani že prej ponovno postavili to tezo. Vsa diskusija pa se je glede na delikatnost tega vprašanja vršila tajno. Po vseh praskih listov je za Češkoslovaško izključeno, da bi pristala na kakršnekoli spremembe v valutnem pogledu, ker hoče Češkoslovaška brez-pogojno držati sedanjo zakonsko relacijo med krono in zlatom. Tudi ostale srednje-evropske države so v stanu z razmeroma majhnimi sredstvi držati zlato pariteto navzlic finančnim težočam. Nadalje je bilo od češkoslovaške strani zlasti poudarjeno, da nihče ni v stanu z absolutno sigurnostjo določiti in obdržati nov nivo valute po ukinitju dosedanjega standarda, kajti le države, ki imajo dovoljene rezerve bi lahko z intervencijami na deviznem trgu zopet ustale valuto na novi podlagi. Enakega naziranja so tudi odločilni krogi v ostalih srednje-evropskih državah.

= Turčija se je za svoje predvojne dolge poravnala na 35%. Kakor znano, je Turčija že pred leti (1928.) uredila vprašanje predvojnih dolgov v zlatu, in sicer tako, da bi anuitete po gotovi vrsti let (l. 1952.) dosegle normalno višino 3,4 milijona angleških funtov letno. Za leto 1932 je bila določena anuiteta v višini 2 milijonov funtov. Kmalu po obnovi anuitetnih plačil, pa je Turčija zaradi finančnih težkoč zopet ustavila ta plačila. Prišlo je do novih dolgotrajnih pogajanj med turško vlado in »garantiranimi lastniki predvojnih turških obveznic«. Pogajanja so po vseh iz Ankare dovela do načelnega sporazuma, ki pomeni poravnavo na podlagi 35%, odnosno po 65%. Normalna anuiteta se zniža od sedanjih 3.400.000 zlatih funtov na 830 tisoč zlatih funtov. Plačila se bodo pričela

z anuiteto 530.000 funtov, ki se bo v 7 letih povzpela na normalno višino 438.000 funtov. Ta sporazum je v gotovem pogledu pomemben tudi za našo državo, na katero bi odpadlo od skupnega predvojnega turškega dolga 5,3%. Naša država razdelitev tega dolga ni priznala in tudi ni pristopila k prvotnemu sporazumu o ureditvi starih turških dolgov. Na ta sporazum so pristale le Sirija (na katero odpade 8,2% dolga), Irak (5,1%), Palestina (2,5%) in Italija (0,23%). Neurejeni so nadalje ostali deleži Grčije (10,6%), Bolgarije (1,6%), Albanije (1,6%) in arabskih držav (2,8%). Če bo načelni sporazum o znižanju anuitet Turčije (na katero odpade 62% vsega starega dolga) potrjen, tedaj gotovo tudi ostale nasledstvene države Turčije ne bodo pristale na težje pogoje in v toliko je ta sporazum važen tudi za nas.

= Udeležba Jugoslavije na mednarodni konferenci lesnih ekspertov pri Društvu narodov. Gospodarska sekcija Društva narodov je nedavno sklicala za 25. t. m. v Zenevo mednarodno konferenco lesnih ekspertov. Te konference so bo udeležila tudi naša država. Naše trgovsko ministrstvo je že določilo 3 članske delegacije, ki jo tvorijo: generalni direktor »Šipadac« dr. Milan Ulimsky, industrilec g. Milan Lenarčič iz Ljubljane in generalni tajnik Saveza lesnih industrijcev in trgovcev g. Mautner iz Zagreba.

= Ustanovitev Društva jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani. V četrtak 7. t. m. se je vršil v Ljubljani ustanovni občni zbor Društva jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino. Za predsednika novega društva je bil izvoljen g. Lovro Pižman, za podpredsednika g. Ivan Mihelič, za tajnika pa dipl. tehn. Albin Kunstler.

= Dobave. Strojni oddelk direktorice državnih železnic v Ljubljani sprejema od 21. t. m. ponudbe glede dobave 3 brusnih kamnov. (Pogoju so na vpogled pri istem oddelku) = Direkcija državnega rudnika Kakani sprejema od 14. t. m. ponudbe glede dobave 20.000 kg. črva. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema od 28. tega meseca ponudbe glede dobave 5000 komadov žgalkov. Direkcija državnega rudnika Zetca sprejema od 12. maja ponudbe glede dobave 10.000 kg. karbidov. Dne 16. t. m. se bo vršila pri komandi osješke divizijske oblasti v Osijeku licitacija glede dobave pisarniškega materiala. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI). Dne 26. t. m. se bo vršila pri komandi mornarice v Zenuu licitacija glede dobave 80.000 m. platna, 4. maja glede dobave 16 ton ricinovega olja; 18. maja pa glede dobave stavbnega materiala. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri inženjersko-tehničnem oddelku te komande.)

Borze

11. aprila.

Na ljubljanski borzi so tečaji deviz ostali danes v glavnem nespremenjeni, edino deviza Trst je postopila, dočim sta se devizi London in Berlin nekoliko okrepili.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je Vojna škoda ostala pri nižjem tečaju 217 — 220 brez prometa. Od dolarskih papirjev se je 7% Seligmannovo posojilo nekoliko okrepilo in je bilo zaključeno po 51. 7% Blairovo posojilo je v teku prometa nekoliko nazadovale in se je trgovalo po 50, 47,75 in 48, 8% Blairovo posojilo pa je bilo zaključeno po 53 in 52,50. Do prometa je prišlo le še v begluških obveznicah po 36.

Devize.

Ljubljana, Amsterdam 2076,28 — 2087,64, Berlin 1330,86 — 1341,66, Bruselj 787,39 do 794,33, Curih 1094,35 — 1099,85, London 213,68 — 215,28, Newyork ček 5594,73 do 5622,99, Pariz 221,87 — 222,99, Praga 166,32 do 167,18, Trst 288,43 — 290,83.

Zagreb, Amsterdam 2076,28 — 2087,64, Berlin 1330,86 — 1341,66, Bruselj 787,39 do 794,33, London 213,68 — 215,28, Milan 288,43 do 290,83, Newyork kabel 5616,73 — 5644,99, Newyork ček 5495,73 — 5622,99, Pariz 221,78 — 222,99, Praga 166,32 — 167,18, Curih 1094,35 — 1099,85.

Curih, Beograd 8,95, Pariz 20,2725, London 19,52, Newyork 513,37, Bruselj 71,96, Milan 26,40, Madrid 39, Amsterdam 208, Berlin 121,80, Stockholm 100,25, Oslo 101, Kobenhavn 106,50, Sofija 3,72, Praga 15,20, Varšava 57,55, Bukarešta 3,07.

Elekti.

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 217 — 220, za april, maj 215 — 220, 7% investicijske 61 bl, 4% agrarne 27 — 30, 6% begluške 36 — 37, 8% Blair 52 — 52,50, 7% Blair 47,75 — 48,25, 7% Drž. hipotek. banka 50 — 51.

Beograd, Vojna škoda 221,50, 221 zaklj., 7% investicijske 61 bl, 4% agrarne 28,30 zaklj., 6% begluške 38 zaklj., 7% Blair 48 zaklj., Narodna banka 4730 zaklj., Privilegirana agrarna banka 229,75, 229 zaklj.

Dunaj, Bankverein 11, Bismptagesell. 106, Dunav-Sava-Jadrin 14,25, Staatseisenbahngesell. 13,35, Trboveljska 24,60, Alpi-ne — Montan. 9.

Blagovna tržišča

LES

7. Ljubljanska borza (11. t. m.) Tendence za les slaba, zaključkov ni bilo. Kakor v nobeni panogi izvozne trgovine, tako tudi izvoz lesa ni letos v početku pomladanske sezone dosegel zaželenega upeha. Zaradi slabih finančnih razmer je letos pri nas kakor v inozemstvu stavbna delavnost precej popustila in je v zvezi s tem poraba stavbnega lesa minimalna. Povpraševanje je za mehki les (III.) ter za trame v gotovih dimenzijah, pa tudi v tem pogledu gre le za povpraševanja v manjših količinah. V trdem lesu je nekaj zanimanja za suho blago, cene pa so še vedno nizke. V testonih niso bile letos zaključene večje količine, v hrastovini pa se tu in tam prodaja kak vagon podne in neobrabljenih plohov. Nadajlje je mlačna tendenca v drvih in v oglju.

2170

+ Chicago, 11. aprila. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 56,75, za julij 59,375, za september 62; koruza: za maj 34, za julij 37,50, za september 39,625.

+ Winnipeg, 11. aprila. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 62,50, za julij 64,50, za oktober 66,625.

+ Ljubljanska borza (11. t. m.) Tendence za žito živahna. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postaja, po mlevski vozni, plačljivo 30 dni): slavonska, 78 kg po 177,50 — 180; baška, okolica Sombor, 79 kg po 182,50 — 185; potiska 80 kg po 187,50 do 190; moka: baška »0«, franko Ljubljana, plačljivo 30 dni po 325 — 330, banatska po 335 — 340; koruza (slovenska postaja, plačljivo 30 dni): baška pri mlevski vozni po 142,50 — 145, pri navadni vozni po 147,50 — 150.

+ Novosadska blagovna borza (11. t. m.) Tendence nespremenjena. Prometa je bilo 107 vagonov. — Pšenica: baška, 79 kg po 130 — 132,50; baška, okolica Sombor, 78 kg po 127,50 — 130; sremska, 79 kg po 132,50; gornjebaška, 79/80 kg po 130 — 132,50; banatska, pariteta Vršac 78 kg po 127,50 — 130. Koruza: baška 90 — 91; sremska in banatska 80 — 91; baška, okol. Sombor 90 — 91; sremska, okol. Sid 92 — 93. Oves: baški, sremski, slavonski 130 — 135; Ječmen: baški, sremski, 63/64 kg po 127,50 — 132,50. Moka: baška, banatska »0« 245 — 250; »2« 225 — 235; »5« 205 — 215; »6« 180 — 195; »7« 150 — 160; »8« 92,50 — 97. Otrobi: baški, banatski, sremski 85 — 87,50. Fižol: baški, sremski beli 240 do 250.

+ Budimpeštanska terminalska borza (11. t. m.) Tendence slabša, za koruza stalna; promet miren. Pšenica: za maj 12,75 — 12,76, za junij 13,10 — 13,12; rž: za maj 15,50 do 15,54; koruza: za maj 15,10 — 15,15.

Iz življenja na deželi

VIČ. V nedeljo se je ponavljala mladinska igra »Zaklade«, v kateri je nastopil naš dramski naraščaj. Režiser br. Willenpart je imel pač dovolj trdega dela, da je »ugnal« neugnano mladino v dobro formo. Igralci so se dobro odrezali, zlasti pa do brodušni Duško, ki je nastopil v igri kot strastni ljudozrc — strah in trepet dece. Dvorana je bila dobro zasedena navzlic temu, da je bila istega dne še druga prireditel na Viču. Vse kaže, da bo postal naš sokolski oder stalna privlačnost za Vič in tudi za mesto. Mladim igralcem želimo še nadaljnjih uspehov in naj še nastopijo kaj kmalu.

ZALOG. Dramski odslek sokolske čete nas je proteklo nedeljo, zopet prijetno iznenadil. Pridne igralke in neumorni igralci so nas seznanili s petdejalno »Otok in struga«. Igrali so vsi prav dobro. Stevilno občinstvo je bilo v igro zadovoljno. Igralska družina, je tako naprej!

POLJANSKA DOLINA. Dne 1. t. m. se je ustanovil v Gorenji vasi nov oddelk finančne kontrole, ki je že začel redno poslovanje. Oddelka finančne kontrole v Savodnjem in v Leskovcu sta se pa izpremenila v pododdelke z zmanjšanim številom finančnih uslužbencev. — V Lučinih pri gostilničarju Martinčiču Martinu se je nedavno zgodil vse obsebo vreden primer. Neznani zlikovec je namreč Martinčiču po-

noči zastropil ovinje, od katerih je ena poginila. Lastnik trpi pri tem precejšnjo škodo. Vso zadevo pridno zasledujejo orožniki iz Poljan.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20

Torek, 12.: Zaprtlo.

Sreda, 13.: Kvadratura kroga. Premijera. Izven.

Četrtek, 14.: Zaprtlo.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 12.: Zidinja C.

Sreda, 13.: Robinzoda. A.

Četrtek, 14.: Čardaska knekinja. Opereta.

Igrali bodo Jeseničani na korist pomožne akcije na Jesenicah. Izven. Znižane cene.

★

V ljubljanski drami bo premijera Katarine komedije »Kvadratura kroga« v sredo. Duhovita komedija je vzela iz sodobnega življenja v Rusiji. Glavne vloge: Vida Juvanov, Gabrijeličeva, Gregorin, Sancia, Lipah, Plut, Potokar in Jerman. Režijo vodi prof. Šest.

V ljubljanski operi bodo v četrtek gostovali člani gledališkega odra z Jesenic. Uporobili bodo opereto »Čardaska knekinja«. Jeseničani pripeljejo prav vse s seboj in bodo izvajali vse z lastnimi močmi. Ker je čisti dohodek predstave namenjen za jesniško pomožno akcijo, smo prepričani, da se bo ljubljansko občinstvo v polnem številu odzvalo. Znižane operne cene.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

Začetek ob 20.15.

Sobota, 16.: Ljubezen sedemnajstletnega.

Nedelja, 17.: Ljubezen sedemnajstletnega.

★

Sentjakobski gledališki oder ponovi v soboto 16. in v nedeljo 17. t. m. ob 20.15 prekrasno Dreyerjevo dramo v 4 dejanjih »Ljubezen sedemnajstletnega«, ki je doživela že štiri popolnoma razprodane hiše. V glavnih vlogah nastopajo prvostopne moči. Glavni ženski ulogi igraja gđ. Wrischerjeva in ga. Melka Bučarjeva, glavne moške vloge pa so v rokah gg. Karusa, Petrovičja in Škerlja. V ostalih vlogah nastopa celokupen ansambel odra. Režijo drame vodi g. Petrovič. Ker so bile vse dosedanje predstave popolnoma razprodane, opozarjamo cenjeno občinstvo, da si kupi vstopnice že v predprodaji in trgovini Karmičnik na Starem trgu. Vstopnice se bodo dobile od četrtka dalje. Vse rezervirane vstopnice se morajo dvigniti najkasneje do 20., ker se bodo sicer pozneje brezopojno prodale.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Torek, 12.: Travata. A. Gostovanje ga. Tinke Wesel — Polla.

Ukanjeni prekanjenci

Avtomobilske vožnje niso na Francoškem navzlic idealnim cestam šestokrat nobene protirane zabave. Starinska zakonodaja dovoljuje namreč občinam, da izdajajo odredbe, ki ovirajo promet in nagajajo denarne globe.

Marsikatera občina, ki je v denarnih stiskah, si pomaga na račun teh glob in posebno virtuoznost si je v tem pogledu pridobilo mestoce Besançon, ki je preprosto dekretiralo, da vožnja skozi mesto ne sme preseči 20 km na uro, razen tega pa je organiziralo budno policijsko službo, ki naj bi lovila in globila prestopnike. Svarilno tablo na kakšnem križišču je zaradi njene neznatnosti opazila seveda le malokatera žrtve. Občini je posel dobro cvelo, njena blagajna si je prav lepo pomagala — dokler ni začel ta vir dohodkov nekoga dne prav občutno pešati in ni končno odšel popolnoma. Besançonski župan je divjal, policisti mu niso mogli razložiti, zakaj vozijo vsi avtomobili skozi mesto mahoma s predpisano brzino. Začeli pa so stvar natančno preiskovati — in so jo našli.

Bistroumen dečko, ki je imel v sebi še več poslovnega duha nego občina, si je omislil rdečo zastavico in z njo je na mestni periferiji ustavljal avtomobile, ki so drveli v mesto. Za primerno napitnino je potem vozačem razodeval taktiko besançonških občinskih oblasti in organizacij pretežih policistov. Dečko je postal na ta način cel mla bogatin.

Kaj je hotela občina proti njemu? Bila je res tako nespretna in ga tožila, da škoduje njenim dohodkom. Toda sodniki so imeli več humorja in so obtoženo sedaj dokončno opustili, razen tega so ga še javno pohvalili, da ima velike zasluge za mirni razvoj prometa v svojem kraju. Ah ga bo Besançon za te zasluge napravil za častnega meščana, pa še ni gotovo.

go polovico sam.

»Stoj! Tega vendar ne boš trpel, da bi jaz gledala, kako boš vse sam snedel!«

»Ali plačaš osem kovačev?«

»Nu... Pa bodi!«

»Hvala. Prosim, izvoli. In zdaj lahko noč!«

»Od ostalih dveh kruhkov mi ne poudiš niti grizljaja?«

»Ta bi res bila lepa!«

»Verjameš, da šele zdaj čutim lakoto?«

»Vidiš, s tem sem računal!«

»Nesramneži!«

»Kupčija je kupčija. Ali želiš tudi drugo polovico drugega kruhka? Za osem kovačev ti je na razpolago.«

»Oderuh! Daj sem!«

»To ti diši! Želiš še drugo polovico tretjega kruhka?«

»Prosim! Daj!«

»Za devet kovačev, seveda.«

»Zmeček! Naj bo.«

»Vidiš, draga ženička, treba je plašč obračati po vetru, pravijo vremenslovci. Petindvajset kovačev, ki si jih bila ti izsilila od mene, sem zdaj dobil nazaj. Osem in osem in devet — točno petindvajset! Zdaj pa lahko zaspiš. In novrhu dobiš še poljubček od mene. Bila si res ljubezna in prijazna, da si mi preskrbela poldrugi kruhek...«

J. Locher:

Nočna južina

On in ona, razmeroma še malo časa poročena dvojica, sta se pozno vlegla k počitku.

Tedaj se je on oglašil:

»Inge...«

»Tiho! Zdaj bomo spali.«

»Nu da, saj sem tudi jaz zaspan, ampak stvar je taka, da me je nocojšnje dolgo bdenje zlačilo.«

Iz življenja in sveta

Hindenburg spet državni predsednik

Maršal Hindenburg in njegov protikandidat Hitler

Umetna nesmrtnost

Re pred kratkim smo lahko z nekatrsko upravičenostjo trdili, da mora znanost pred pojmom življenja obstati. Umetnega življenja ne more ustvarjati ali ga za trajno obvarovati smrti. Toda najnovejši poskus prof. Maxa Hartmanna z zavoda za biologijo v Berlinu segajo že odločno tudi v to smer.

Vsak organizem sestoji iz stanic in organizem umre, ker stanice ne žive večno, stanice pa ne morejo večno živeti, ker organizem umre. Ta medsebojna odvisnost stanic in organizma bi se dala odpraviti s tem, da bi posamezne stanice ločili od organizma in jih gojili zase, kar znanost že dolgo izvaja. V reagenčnih cevkah gojijo tkivo iz živih stanic v določenih temperaturnih in hranilnih okoliščinah, ki so lahko celo ugodnejše nego v naravi.

Na ta način pa se dajo stanice ohraniti neomejeno dolgo. Tako so živele stanice iz srca kokoši dvajset let brez najmanjšega sledu staranja, dočim so kokoši same živele sedem do kvečemu deset let. Stanice se v teh okoliščinah tudi množijo, dočim se v organizmu vse življenje množijo samo v izjemnih okoliščinah. In umetna ohranitev staničnega življenja je mogoča.

celo pri zelo komplicirano zgrajenih stanicah, n. pr. iz očesne šarenice.

To pomeni z drugimi besedami, da smrt za stanico nikakor ni nujen pojav in da umre v organizmu le zavoljo neugodnih okoliščin, pred vsem zaradi tega, ker so v organizmu trajno druga drugi v oviro in v škodo.

Ta misel se nam vsiljuje tudi z druge strani: življenje, ki je na videz tako tesno združeno s smrtjo, v resnici samo na sebi nesmrtno. Iz kličnih stanic se n. pr. ne rodi samo novi individui, temveč tudi nove klične stanice in to neprenehoma. Kakor s kličnimi stanicami pa je z enostaničnimi bitji, ki se množijo nesporno, to je z delitvijo. Telo takšnega enostaničnega bitja preide popolnoma v telesi obeh potomcev, ki nastane iz njega, o smrti tu ni govora. Toda nekaj podobnega je uspelo prof. Hartmannu tudi z enostaničnimi bitji iz rodu flagelator, ki se v življenju množijo spolno, v eksperimentu pa so se množili nesporno. Ženski rod je živel tako 17 let, 6000 pokolenj, moški pa 7 let.

Iz vsega tega izvira, da življenje in smrt nikakor nista tako nujno zvezana drug z drugim, kakor smo mislili do danes, in da sta odvisna samo od okoliščin.

Rodbinski trust Bourbonov

Vojskova Gušić,

zadnji pretendent na francoski kraljevi prestol, je bil na kongresu članov ogromne bourbonske rodbine izvoljen za predsednika novega rodbinskega trusta, ki poseduje milijonsko imetje vseh članov in ki ga bo odalej upravljal poseben finančni konzorcij.

Zvečilni gumi v Ameriki

1 milijon 200 tisoč trgovin za nadrobno prodajo imajo Zedinjene države. Nedavno so jih dobavitelji vprašali, katerega predmeta ne bi mogle pogrešati. 937.900 detaljstov je na to vprašanje odgovorilo, da ne bi mogli izhajati brez — zvečilnega guma.

Konec prohibicije na Finskem

Na Finskem je zopet dovoljeno piti vino in žganje — tako je odločila ljudska volja pri decembrskem glasovanju o prohibiciji. Ko so prvič po letih odprli točilnice in gostilne, so ljudje v takšnem številu navali nanje, da so v treh dneh razprodali vse zaloge alkoholnih pijač, ki so podvržene državnemu monopolu. Pivnice in restavracije so odprli prvič ob 10. dopoldne, toda že ob 5. uri zjutraj so stale pred njimi cele procesije ljudi, ki so si hoteli privoščiti piva in konjaka, whiskeyja in estonske vodke. Sila prikazuje tako »četno« v pricakovanju, da se odpro vrata gostilne.

Goethe v francoskem vojnem povelju

V francoskem državnem vojaškem arhivu so našli zanimivo listino, ki se nanaša na Goetheja in je datirana l. 1806. Vsem dosedanjim raziskovalcem Goethejevega življenja je dokument ušel. Glasi se: Velika vojska, 5. zbor, generalmajor štaba.

V imenu Nj. Vel. cesarja in kralja! Vsakemu častniku in vojaku Velike vojske je prepovedano nadlegovati g. v. Goetheja, odličnega znanstvenika. Nasprotno se vsem in vsakomur priporoča šteti njega in njegovo družino.

Glavni stan v Weimaru, 16. okt. 1806.

Častniki, podčastniki in vojniki francoske vojske morajo ravnati z g. v. Goethejem, odličnim možem, v vsakem pogledu obzirno in skrbeti za njegovo blaginjo. V Weimaru, 16. oktobra 1806.

Augereau,

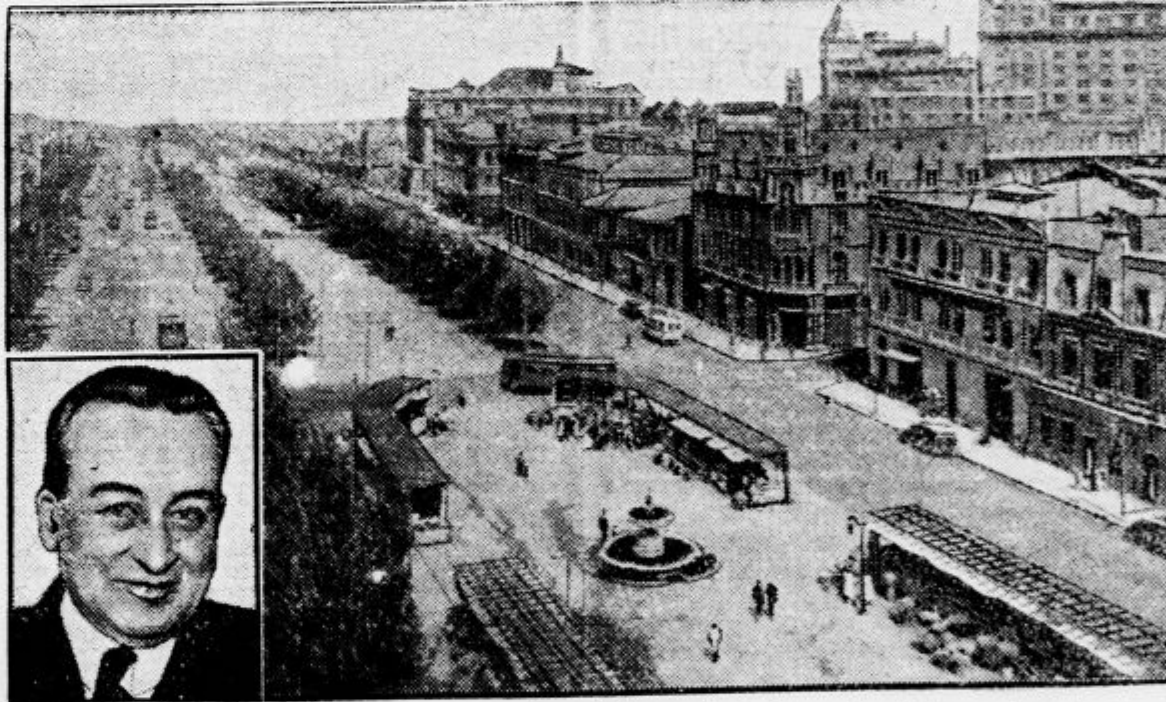
maršal, poveljnik 7. zbora Velike vojske.

»Chaco« še zmerom prevaža zločince

V karantenskem pristanišču pri Livornu se je zadržala argentinska ladja »Chaco«, ki napravlja vtiš popolne zapušenosti. Samo njen poveljnik in prvi častnik smeta zdaj pa zdaj na kopno. Med dimniki ladje se vije argentinska zastava, po nabrežju pred ladjo pa patrulirajo močni oddelki policije in carinskih stražnikov.

Ta ladja namreč prevaža zločince. Argentinska vlada je zbrala 33 mož, ki bi se jih rada iznebila in je velela kapitanu, naj jih odloži v njih domovini. Po poreku so zločinci iz najrazličnejših držav, ki pa se zločincev branijo, ker nimajo listin. Vedeti pa je treba, da ne gre za navadne, ampak za politične zločince. Argentinska vlada si je dovolil belila glavo z njimi, zdaj se jih je naveličala in jih poslala domov. Toda kapitan ima nevaleženo nalogo: izročiti vsakogar njegovi domovini. Domovina se jih ne brani nič manj kakor Argentina in doslej so povsod, kjer je kapitan skušal odložiti svoj tovor, hermetično zaprti obalo, da ne bi prišli zločinci na kopno. Že dva meseca križari kapitan s človeškim tovorom. V Španiji in Franciji, pa tudi v baltičnih državah so ga odslovili. Tudi Italija ga noče sprejeti prijazneje. Zato se je kapitan odločil, da poskuša svojo srečo še v londonskem pristanišču. Če mu ne bo sreča mila niti tam, bo moral pač polagoma kreniti nazaj v domovino, da ne bo preveliki strošek. Med drugimi je na »Chaco« tudi angleški prekupec Cohn, ki je organiziral upor v šilenski mornarici in je povzročil republiko 130 milijonov lir škode.

Vojno stanje v Santiagu de Chile

Po ukinitvi zlatega standarda so sprejemali trgovci le še srebrni denar, kar je povzročilo težke nemire, nakar je vlada proglasila vojno stanje nad prestolnico. Pogled na glavno cesto v Santiagu. Spodaj levo: Don Juan Esteban, Montero, drž. predsednik

Skrivnosten umor v Kelmaraju

V Ehrenfeldu pri Kelmaraju so našli zadavljeno 70-letnega zdravnika za ženske bolezni dr. Huga Rubensohna. Mož je imel navzlic vnanosti, ki se je kaj malo skladala z zdravniškim poklicem, precej obsežno prakso. Bil je pa na slabem glasu, zato ga niso zdravniki sprejeli niti v svoje društvo. Zapisoval je namreč zelo rad mamila in se je tudi sicer rad bavil s postranskimi posli, predvsem z oduštvom. Dr. Rubensohn je imel zadnje čase pri sebi neko 25-letno žensko, ki mu je gosposinjila. Baje je bila morfinistka. Ker se je govorilo, da jo hoče zdravnik imeti za ženo, je hotela njena mati večkrat govoriti z dr. Rubensohnom. Ko so ga našli mrtvega, je zato padel prvi sum na mater zdravnikove gospodinje. Dokazala pa je svoj alibi, nakar se je preiskava obrnila v drugo smer.

Oblasti so osumile zločina zdravnikovega sina, ki je živel z očetom v sovražstvu in sporu. Toda tudi njemu ne morejo dokazati zločina, zaradi česar dobiva dogodek posebno skrivnostno obeležje. Pravijo pa, da je kljub temu verjetno, da je storilec sin, kajti ljudje so ga večkrat slišali zabavljati na očeta, o katerem je želel, da bi ga bilo čimprej konec.

Usoda Piccardove gondole

Prof. Piccard je, kakor znano, lani pristal s svojo gondolo blizu tirolske vasi Gurgl. Zdalj hočejo gondolo spraviti v Bruselj, ker jo zahteva ondodna akademija za svoj muzej Piccard je poveril svojega asistenta Kipferja, naj poskrbi za prenos gondole do postaje. Kipfer se je lotil dela in posrečilo se mu je premagati začetne težave ter spraviti gondolo precej nižje. Med tem ko so njegovi delavci spali, na je gondola padla v 10 m globok prepad. Če so tja spravili gondolo viharji ali zlobne človeške roke, zaenkrat še ni pojasnjeno.

Stavka v Budimpešti

Policijsko zastražen Oktogon, trg v središču madžarske prestolnice

V Budimpešti so se vršile v protest proti prepovedi glavnega organa socialnih demokratov številne demonstracije in stavke. Policija je aretirala 800 oseb

Skrivnostni morilec v Chicagu

V umobolnici ameriškega mesta Illinois je umrl mož, ki je bil pred dvajsetimi leti strah in trepet Chicaga. Američani so ga imenovali »nevidnega zločince«.

27. januarja 1913 ob pol osmih zvečer je sporočil neki stražnik svoji postaji, da je našel knjigovodjo Wolfeja, njegovo ženo in dva otroka mrtve v stanovanju. Wolfe je stanoval v južnem delu mesta in je bil prišel usodnega večera, kakor so pripovedovali sosedje, par minut pred razkritjem zločina domov. Ljudje so ga slišali, kako je odklenil vrata in kako ga je pozdravila žena, ki je stala pri oknu. Par minut zatem je prišel mimo hiše stražnik in videl v svitu brleče svetilke truplo moškega v veži. Misleč, da se je mož onesvestil, je stopil k njemu. Ugotovil je, da je mrtev. Blizu njegovega trupla je našel še truplo žene in dveh otrok. Sklical je naglo sosedo in obvestil policijsko stražnico.

Preiskava je bila zelo težka, ker ni bilo mogoče najti vzroka za dejanje. Tem zagotnejši je postal dogodek, ko so preiskali Wolfejevo stanovanje in našli v njem vse na svojem mestu. Ne denarja, ne draguljev se ni dotaknil zločinec, ki je presenetljivo naglo izginil. Službojujoči stražnik ni videl v kritičnem času nikogar na ulici in narednik Cormick, ki je prišel iz nasprotne smeri, je izjavil, da ni tudi on nikogar srečal. In vendar je bilo jasno, da je moral zloč-

tja, odkoder je prihajal glas. Našel je Cormicka sklonjenega nad Henriksovim truplom. Cormick je vzdihnil: »Zadavili so ga. Hitite po pomoč!« V nekaj minutah je bilo 200 stražnikov in rohovov na mestu zločina. Cormick je zapovedal, naj zapro vse četrta in preiščejo vse sumljive tipe. Brez uspeha! Blom ni videl nikogar, Cormick tudi ne. Najnenavadnejše pa je bilo to, da je bil Henriksova mož, ki ga ni bilo mogoče lahko zadaviti.

Prebivalci Chicaga so živeli v množični razburjenosti. V kratkih presledkih nekaj dni se je primerilo šest umorov. Policija je vršila poostreno službo. Čim je nastopil mrak, se ni upal živ krst več na ulico. Na vseh vogalih so prežali stražniki in prisilskovali detektivi, ki so z očmi spremljali vsakega zapoznatega človeka, ki se je ponoril v vrsto poostrene službe. Čim je nastopil minoidoče s pokliki. Niti miška ni mogla neopaženo smukniti skozi njihove vrste. Če je zavekal dojenček ponoči, če je zalajal pes ali zacvilila mačka, takoj je staknilo glave tucat stražnikov, da bi izsledili »nevidnega« zločince.

Na koncu je prišel na pozornico novinar Tom Wilkins, ki ga je bil poslal njegov dnevnik naravnost v »slavje žrelca«. Mož je bil pravkar javil uredništvu, da ni nič novega v zadevi »nevidnega« morileca. S tem je bilo njegovo poslanstvo končano. Krenil je proti domu. Pred nekim mestom je srečal Cormicka, ki se je pogovarjal s stražnikom. Vprašal ga je, če je kaj novega. Z vzhodom je odvrnil Cormick, da je vse pri starem, nakar sta odšla naprej oba. Tom Wilkins in Cormick. V trenutku, ko sta stopila oba v temo, pa je udaril stražnik na uho človeški krik. Hipoma je bil stražnik na mestu in tudi z nasprotne smeri je prihitel stražnik. Med obema je ležal mrtev reporter Wilkins. Cormick se je sklanjal nad njim. Teda jci sta se stražnika spogledala in obema se je istočasno porodila v glavi misel, kdo je storilec. Vgla sta se z združenimi močmi na Cormicka in po hudi borbi se jima je posrečilo, da sta ga ukrotila in zvezala.

Cormick je prišel pred sodišče in priznal svoje zločine. Mož, ki je deset in desletja vzorno skrbel za varnost prebivalstva v poverjenem mu revirju, je čez noč postal zavratni morilec. Psihiatri pa so pri razpravi izjavili, da ni odgovoren za svoja dejanja, zato so ga oddali v blaznico, kjer je zdaj umrl.

Rešilno sidro

Angleški humor je težji od južnega, vendar pa ima včasih zdrave domisleke. V Londonu kroži zdaj tale zgodba o mornariškem častniku pri izpitu.

Admiral sprašuje, kandidat odgovarja spretno in v obojestransko zadovoljstvo.

— Vzemimo, da ste poveljnik ladje, ki plove po reki Gangu. Brezlično ste prejel vest, da se bliža z morja hud ciklon. Kaj boste storili?

— Dal bom vroči sidro.

— Vzemimo, da vam javlja naslednja brojavka iz Kalkute, da se bliža drug še hujši ciklon.

— Dal bom vroči drugo sidro.

— Vzemimo, da ste poveljnik desetkrat jačji kot ste izvedeli brezlično.

— Tedaj — tegaj — bi dal vroči tretje sidro.

— In vraga! Povejte mi, odkod boste pa jemali sidra?

— In vi, gospod admiral? Odkod pa vi te številne in vedno močnejše ciklone.

Vsak dan ena

»Fantič se obnaša tako čudno. Menda vendar ni požrl kakšnega kamna?«
»Tega pač ne morem vedeti. Kakor se zdi, ne manjka nohenega na tleh.«

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Bog ne daj! Zdelo bi se, da sem pobegnul! Jaz!...«
Pardaillan je kar moči prostodušno odvrnil:
»Ko ste dali kralju to besedo, ste hoteli umreti... Takrat še mi ste vedeli, kar veste zdaj.«
»Nikar, gospod,« je ošabno rekel Jehan. »Obljubil sem in obljubo hočem izpolniti, ne glede na to, kaj pride.«
Nato je s prijaznejšim glasom dodal:
»Bodite prepričani, da me ni tako lahko spraviti na oni svet, kakor morda mislite... In razen tega kaj sem obljubil? Da spremim kralja, kamorkoli me povede; nič drugega. In tega se bom držal.«
Čudna reč: Pardaillan, ki je pravkar še prigovarjal mlademu človeku, naj se izneveri dani besedi, je bil kar vesel, ko ga je videl tako trdovratnega.
»A vi, gospod,« je nadaljeval Jehan, »ali ne mislite, da bi bilo bolje, če bi pobrali šila in kopita?«
»Zakaj neki?« je na vso moč neprisiljeno vprašal Pardaillan.
»I, tako! Po vsem, kar ste zabrusili kralju v brki, bi sodil, da je bolj koristno, če ne čakate njegovega odgovora.«
Pardaillan se je namuznil.
»Eh,« je rekel, »s kraljem sva stara znanca. Njegovo veličanstvo dobro ve, da nič ne pridobi, ako si nakopije moje sovraštvo... In verjemite mi, premislil se bo, preden se resno razkači name. Dvakrat se bo premislil, preden ukrene zoper mene kak korak, ki ne bi bil po mojem okusu.«
Jehan Hrabri je ostro pogledal moža, ki se je upal tako nepri-

13

siljeno govoriti o najmočnejšem vladarju vsega krščanstva. A v njegovih posmehljivih očeh ni bilo videti niti senčice baharije. Vse, kar so izražale te črte, je bila samo popolna, vedra zavest svoje vrednosti in moči.

»A vendar,« je nadaljeval Pardaillan s svojim mirnim, jedkim glasom, »nekoliko živahen sem bil res, in mogoče mi je kralj zameril... Zato sem sklenil, da ga tudi jaz počakam in spremim do Louvra.«

»Čemu?«

»Da vidim, kaj bo.«

Jehan, ves osupel, čeprav se je delal, kakor da mu ta razlog ne gre do živega, je pomislil sam pri sebi:

»Bogme čuden ptič! Hrabri je kakor ne kmalu kdo. Močan je bolj od mene. In vendar bi dejal, da je tistih let, ko človeka počasi zapuščajo moči... Koliko mu utegne biti? Morda jih nima več ko petdeset, morda je pa tudi že šesti križ za njim. Če bi ne imel sivkasti brkov in las, bi mu jih po vitki rasti in neprisiljenem gibanju še štirideset komaj prisodil... In kdo neki je? Knez, če vržem na tehtnico ta gospodski obraz in način, kako je govoril s kraljem... Obleka, ki je tako preprosta in celo nekam ponošena, seveda ne kaže na kneza, razen če se je preoblekel... Sam ne vem, kaj bi dal, da bi imel to malomarno neprisiljenost in čudno mrmrost, ki ga odlikuje! Tak besnež sem, togota me hitro premaga, in preden se zavem, ima že rapir besedo.«

Med tem, ko je mladi človek tako premišljeval, je Pardaillan iztikal okoli sebe, kakor da bi bil izgubil nekaj dragocenega.

»Česa pa iščete?« je vprašal Jehan.

»Ali ni imel kralj nekoga s seboj?« je rekel Pardaillan.

»Varenna mislite?«

»A, Varenne je bil! Nu, prav njega iščem...«

»Res,« je dejal Jehan, »tangle nekeje v cesnem jarku bi moral ležati.«

Pardaillan je z roko pokazal okoli sebe. Varenne je bil izgnan!

»Popihal jo je, lopov,« je neskrbno rekel mladi človek. »Vrag naj ga vzame!«

»Daleč ne more biti,« je mirno dejal Pardaillan. »Najbrže jo je mahnil naravnost v Louvre, saj je blizu. Vsak trenutek se utegne vrniti z oddelkom vojakov, da vas prime in spravi na varno.«

»Mislite?«

»Ne le, da mislim: vem... Pogledajte!«

Tako govoreč je Pardaillan pokazal četo, ki je tisti mah zavila izza spodnjega vogala ulice in krenila naravnost proti njima.

Varenne se je bil zavedel v tistem trenutku, ko je stopil Henrik IV. v sobo Bertille Saugiske. Na prvi mah je spoznal sovražnika, ki ga je bil tako strahovito udaril. Pardaillana, katerega prej ni bil opazil, je imel za tovariša tega malopridnika.

Varennu ni prišlo na um, da bi se bil ganil in izdal svojo navzočnost. Prihulil se je in jel vleči na uho. Toliko da ni od veselja zarjovel, ko je slišal, da hoče ta, katerega je smrtno sovražil, počakati kralja pred vrati. Čemu neki? Gotovo zato, da mu stori kaj zalega!

Še tisti mah je bil njegov sklep storjen. Ponujala se mu je prilika, da se maščuje nad sovražnikom, ki mu je bil prizadejal toli krvavo žalitev, obenem pa stori kralju veliko uslugo. V temi se je splazil s pozorišča in tekkel vso pot do Louvra, ne da bi se ustavil.

Službujoči kapitan kraljeve garde, do katerega se je obrnil, je bil gospod de Praslin. Ze po prvih besedah kraljevega zaupnika je de Praslin uganil, da mu morda naključje ponuja priliko, stori kralju eno tistih uslug, s kakršnimi je sreča pridvornega človeka za zmemom utrjena. Hitro je zbral kakih deset mož in se, spremljan po Varennu, v teku spustil proti ulici Arbre-Sec. To je bila četa, ki jo je Pardaillan pokazal Jehanu Hrabrenu. Kradoma ga opazujoč, je dodal:

»Ne vem, ali boste mogli izpolniti besedo, ki ste jo dali njegovemu veličanstvu.«

»Zakaj je ne bi izpolnil?« je z odkritim začudenjem vprašal mladi človek.

Sport

Glavna skupščina Koturaškega saveza

Koturaški Savez kraljevine Jugoslavije je imel nedavno v Ljubljani svojo XI. redno letno glavno skupščino pod predsedstvom podpolkovnika g. Josipa Jakliča.

Predsednik g. Jaklič je otvoril skupščino ob prisotnosti delegatov zagrebškega, mariborskega, ljubljanskega in triglavskega pododborov ter pred pričetkom dnevnega reda predlagal odposlati vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, pozdravne brzojavke g. ministrskemu predsedniku, g. ministru vojske in mornarice, g. ministru za telesno vzgojo in narodno zdravje in predsedniku Saveza športnih savezov, kar je bilo sprejeto z odobravanjem. Nato je obširno poročal o delovanju Saveza v preteklem letu.

Pred pričetkom novih volitev se je razvila med delegati obširna in burna debata, po kateri je bila naslednja lista soglasno sprejeta: predsednik podp. Jaklič, I. tajnik Dianič, Zgb.; II. tajnik Pele, Ljub.; I. blagajnik Benčekovič, Zgb.; II. blagajnik Hlebs, Maribor; I. teh. referent Sovič, Zgb.; II. teh. referent Hvala, Ljub.; savezni delegat Kepec, Ljub.; njegov namestnik Smrekar, Ljublj.

Nova uprava nam je zagotovila, da bo z ljubuzno in polno paro delala v procvit in napredek kolesarskega sporta, da se bo dvignil na svojo stopnjo, katere mu pripada.

Dalje je glavna skupščina sklenila, da se bo prvenstvo države vršilo na stari tradicionalni progi Ljubljana-Zagreb ali Zagreb-Ljubljana. Letos pripada, oziroma se vozi Ljubljana-Zagreb, dalje 100 km za jugoslovensko rekordno prvenstvo, ter gorsko državno prvenstvo, ki se bo letos vršilo v Sloveniji.

Sklenjena je tudi bila izprememba naziva pododborov v podsavez.

Službeno glasilo Koturaškega Saveza kraljevine Jugoslavije je »Moto«, dalje za Zagreb »Jutranji list«, za Maribor »Večerniki« in »Maribor Zeitung«, za Ljubljano »Jutro«.

Službene objave ljubljanskega hazenskega podsaveza. Upravni odbor podsaveza opozarja ponovno vse interese za hazenske sodnike, da bo priredil v primeru zadostnih prijav enomesečni sodniški kurz. V kurz se prijavijo lahko dame in gospodje. Prijave, katere morajo vsebovati točen naslov prijavitelca, se pošiljajo na naslov Rupel Milica, Poljanski nasip 14. Izpitne takse za te sodniške kandidate bo kril deloma podsavez. Klubi in sodniki se opozarjajo, da znaša sodniška taksa za prijateljske in prvenstvene tekme odsej Din 20. Sodniki morajo vso takso priložiti sodniškemu poročilu, katerega morajo poslati najkasneje v roku 48 ur po odigrani tekmi podsavezu. Prihodnja seja upravnega odbora bo jutri ob 18.30 v damskem salonu kavarne Emona.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Danes točno ob pol 19. trening na igrišču za vse cross-country tekače.

SK Svoboda, Ljubljana. Redni letni občni zbor bo 14. t. m. ob 20. v klubskih prostorih v Delavski zbornici. Na dnevnem redu bo poročilo dosedanjega odbora in razrešnica, volitev novega odbora in sekcijskih odborov, samostojni predlogi. Člani naj še pred občnim zborom poravnajo članarino in se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

NSK Sparta. Danes ob 19. seja občnega odbora. Ob 20. sestanek vsega članstva v kavarini Vospersnik.

Motokolesarski klub Ilirija. Drevo ob 20. v restavraciji »Fritze«, Tavčarjeva ulica 4 članski sestanek. Nadaljevanje čitanja pravil za izredni občni zbor, ki bo v nedeljo 17. t. m. v restavraciji »Novi svet«.

Redni občni zbor TK Skale, podružnica Jesenice bo v sredo 13. t. m. ob pol 20. v salonu restavracije Mesar. Članstvo naj se občnega zbora polnoštevilno udeleži.

Olimpijski drobiž

Madžari nimajo ravno največ sredstev, pa bodo vendar spravili v Kalifornijo 18 plavčev, in sicer 11 waterpolistov, 6 plavčev in eno zastopstvo nežnega spola v isti panogi. Za uspehe bodi trda, toda propaganda je tudi dragocena!

Finci so se odločili za ekspedicijo 41 tekmovalcev, in sicer 22 atletov, 10 sabljačev, 5 telovadčev, dva boksača ter po enega kolesarja in plavčarja. Nurmi ima v teh številkah rezervirano še prvo mesto!

Spanija je v hudi denarni stiski in vojaško zastopstvo, ki bi bilo sodelovalo na konjskih dirkah, se je že odrelo. Ker vlada tudi za udeležbo zastopnikov ostalih panog ne bo dala podpore, je zelo verjetno, da Spancev sploh ne bo v Los Angeles.

Angleži bodo potovali v Kalifornijo v dveh odpravah. 13. julija pojdejo z »Empress of Britain« lahkoatletični, kolesarji, sabljači, težki atleti in veslači. Manjša skupina boksačev, plavčev in telovadčev bo odpotovala 10 dni pozneje z »Mauretania« do Newyorka in od tod kar v Kalifornijo zaradi treninga. Angleži so svoje vrste dolgo zbirali in zdaj je tako, da bo mogel čez lužo le oni, ki je doma dosegel vsaj uspeh šestega na zadnji olimpijadi.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

Torek, 12. aprila

LJUBLJANA 11.30: Šolska ura: V tovarni železa. — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče in borza. — 17.30: Otroški kotichek. — 18: Salonski kvintet. — 19: Nemščina. — 19.30: Glavne razvojne faze v umetniški zgodovini. — 20: Elektromagnetizem. — 20.30: Prenos instrumentalnega koncerta in koncerta pevskega zbora »Svoboda« iz Zagreba. — 22.30: Napoved časa in poročila.

Sreda, 13. aprila

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Jugoslovanski izumitelj Mihajlo Pupin. — 19: Rusščina. — 19.30: Literarna ura. — 20: Prenos iz Prage. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 12.05: Radio - orkester. — 17: Popoldanski koncert. — 19.30: Narodne pesmi. — 20: Prenos iz Prage. — Poročila. — Lahka godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.30: Plošče. — 20: Prenos iz Prage. — 22: Prenos zvočnega filma. — 22.40: Prenašanje tujih postaj. — PRAGA 19.20: Mandoline in kitare. — 20.05: Koncert češke filharmonije: Jirakova glasba. — BRNO 19.20: Program iz Prage. — VARŠAVA 17.35: Operne fantazije. — 21.15: Pevski koncert. — 20.45: Klavir. — 21.45: Violinske skladbe. — 23: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 12.40: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20: Comedian Harmonists. — 20.15: Brucknerjeva VII. simfonija. — 21.40: Koncert na dveh klavirjih. — 22.20: Lahka godba. — BERLIN 20: Delni prenosi oper iz posameznih gledališč. — 22.40: Godba za ples. — KÖNIGSBERG 16.30: Popoldanski koncert. — 19: Lahka glasba. — 20: Prenos iz Berlina. — 20.45: Proslava W. Buscha. — Plesna glasba. — MÜHLACKER 17.17: Popoldanski koncert. — 20: Orkestralni koncert. — 21.30: Studijski koncert. — RU. DIMPESTA 17.20: Lahka glasba. — 20.20: Humor v glasu. — 21.20: Haydnove komorne glasbe. — 22.25: Klavirski koncert. — Plesna glasba. — RIM 17.30: Lahka glasba. — 20.45: Prenos opere iz gledališča.

Kdor je pameten, uporablja „OLLA“ dokazano nenadkriljivo. 249 V

pobešen želedec, napačno ležeče ledvice, razširjenje žil pri otrocih, moških in ženskah. Gospod KLEBER, dipl. specializist, glavni ravnatelj zavoda za kilavost, Lyon (Francija), se bo v spremstvu gospoda Borovića, lekarnarja v Beogradu, nahajal v Mariboru v hotelu »Meranur« dne 13. t. m.; v Celju v hotelu »Union« dne 15. t. m.; v Ljubljani v hotelu »Union« dne 16. t. m.; v Zagrebu v hotelu »Tri gavrane« dne 17. in 18. t. m. — Uspeh zajamčen za vedno in poskus brezplačen. — Za informacije drogerija »Sanitase«, Beograd, Knez Mihajlova ul. br. 6. 4672

Javna dražba.

13. aprila ob 2. uri bo v Ljubljani, Vodmatski trg 4, prisilna dražba 2 osebnih avtomobilov, enega dvoosobnega voza, enega šivalnega stroja, 1 otomane, na kar se občinstvo opozarja. 4676

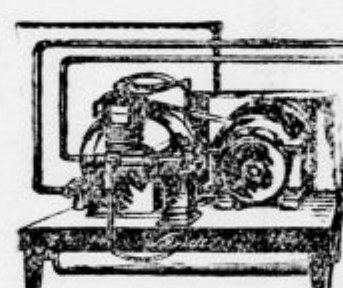
Vložno knjižico

Ljubljanske kreditne banke od cca. pol milijona in več realiziram. Ponudbe na Jugomosse, Zagreb, Jelačičev trg 5, pod »Vložne knjižice«. 4596

Veliko skladišče oddam.

Ponudbe pod šifro »Skladišče« na oglasni oddelku »Jutra«. 4675

Ne potrebujemo dragega inozemskega blaga.

Naša avtomatsko - električna omara za hlajenje

sistem »LINDE«, brez vode in amonijaka, je nenadkriljiva. Amortizacija v 2-3 letih, ker rabi minimalno količino toka. V pogonu je v vseh krajih države. Pocen jih izdelujejo in dobavljajo 4652

BRAČA GOLDNER, SUBOTICA, tovarna omara za led, lesene opreme in kovinskega blaga.

Natječaj.

Kod Općinske Elektrane Čakovec ima se popuniti mjesto upravitelja elektrane. Elektranu sastoji se iz glavne transformatorske stanice 2x500 kVA, 35.000/6000 volti, razvodne mreže visokog napona i trafostanica 6000/380/220 volti i razvodne mreže niskog napona a struju povlači od Elektrane Fale.

Natjecatelji treba da je jugoslavenski državljanin, da je regulisao vojnu obavezu, da je zdrav in neporočan i da po zakonu o radnjama imade propisanu stručnu spremu ovl. elektro-mašinskog inženjera, osim toga mora biti upućen u samostalno tehničko, administrativno i blagajničko poslovanje centralama i sastavljanju bilance a osim toga treba da je reprezentativna osoba sa dobrim nastupom.

Namještenje vezano je uz stalnu mjesečnu plaću od 4000.— dinara uz pravo na zakonski otkaz službe. Nastup službe po mogućnosti odmah.

Reflektanti, osim gore navedenih dokazala imaju vlastoručnim svojim pisanim ponudama priložiti Curriculum vitae, prepise svjedodžbi ter sve pripisati najkasnije do 25. aprila 1932. Upravi Općinske Elektrane Čakovec (Medjimurje).

Eventualne pitanje upute mogu se dobiti iz naklonosti kod Dipl. Ing. I. B. Izaković, Zagreb, Ratkajev prolaz 1. II. — Telef.: 83-56. 4666

U Čakovcu, 9. aprila 1932.

Uprava Općinske Elektrane Čakovec

„Jutrovi“ mali oglasi imaju siguren uspeh!

Viktorijo Sedej

upokojenko tobačne tovarne

v nedeljo, dne 11. aprila ob 5. uri popoldne, v starosti 52 let, ki je, previdena s tolažili sv. vere, za vedno zaprla svoje trudne oči.

Pogreb blage pokojnice bo v torek, 12. aprila ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Krakovski ulici 19 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 10. aprila 1932.

4674 Globoko žalujoči soprog.

Stavbene parcele prodam

v centru mesta, v neposredni bližini glavne kolodvoru, v velikosti 1000 do 1200 m²

4671

Naslov

v oglasnem oddelku »Jutra«.

Pomladi se odeva vse v nove barve

Dajte tudi Vašim hišam novo prijazno lice

fasade

obnavlja trajno,

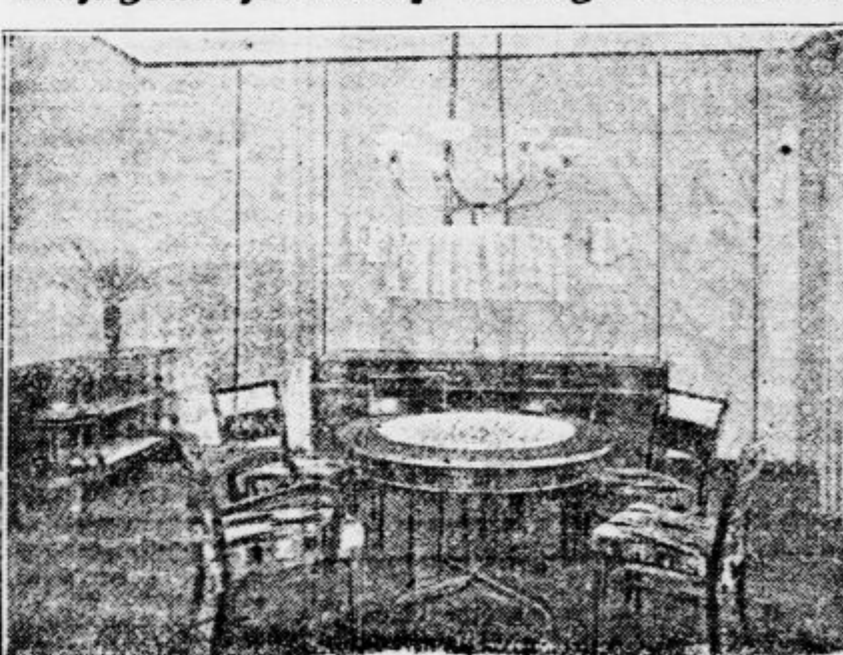
solidno, po izred-

no nizkih cenah

GRADBENO PODJETJE

Najugodnejši nakup raznega POHIŠTVA

za spalnice, jedilnice, gosposke sobe i. t. d. pri trvdki

I. REPŠE, tvornica in zaloga pohištva LJUBLJANA, Dvorni trg šte. 1.

Za solidno izdelavo se jamči!

